

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspediceja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 28.

V Ljubljani, v soboto 5. februarja 1898.

Letnik XXVI

Izjava kluba slov. deželnih poslancev štajerskih za spravo.

Klub slovenskih deželnih poslancev štajerskih pozdravil je z veseljem korake, ki imajo namen, dognati spravo med obema narodnima strankama na Kranjskem.

Dovoljuje se isti tem potom izraziti, oziraje se na nujne narodne potrebe vseh Slovencev izven Kranjske, ter oziraje se na druženje vseh nemških strank avstrijskih zoper slovanstvo, živo željo, da bi ti koraki imeli popolen uspeh. Obžalovali bi, ako bi se združenje slovenskih strank zavleklo ali celo preprečilo vsled neprevidne taktike od katerekoli strani.

Usojamo si Vam naznaniti ta jednoglasni sklep ter prosimo, da se blagovoli isti naznaniti vsem članom Vašega cenjenega kluba.

Rodoljubnim pozdravom

za klub slovenskih deželnih poslancev

Dr. Ivan Sernec, predsednik.

Dr. Ivan Dečko, tajnik.

Deželni zbor Kranjski.

VII. seja dne 4. febr.

(Konec.)

Posl. dr. Majaron in vsi slov. tovariši so predlagali: Vis. c. kr. vlada se pozivlja, da čim preje pri državnem zboru izposluje ustanovitev slovenskega vseučilišča z bogoslovno, pravoslovno in modroslovno fakulteto v Ljubljani.

Posl. Povše poroča o prošnji županstva v Ambrusu za zgradbo ceste v Suhi Krajini v črti: Male Lašče-Ratje-Višnje-Ambrus ter predlaga, naj

dež. odbor še tekom tega leta po inženjerju preišče razmere ter v zvezi z načrti za nameravano cesto Smuka-Hinje-Žvirče stavi v prihodnjem zasedanju primerne predloge.

Poslanca Grasselli in Perdan poročata o zdravstvenih rečeh, oziroma prisilni delavnici. Zbornica poročili vzame na znanje.

V imenu fin. odseka poroča posl. dr. Papež o prošnji ribarskega društva za podporo ter predlaga 50 gld., kar obvelja z dostavkom, da v prihodnje društvo prošnjam prilaga svoje poročilo o delovanju in troških.

Posl. Kalan poroča o prošnji županstva v Loškem Potoku, da bi prihajal okrožni zdravnik iz Ribnice vsak teden enkrat v Loški Potok. V imenu fin. odseka predlaga, naj se dež. odbor pooblasti, da polovico troškov v znesku 720 gld. prevzame dežela, ako ribniški zdravstveni okraj, dotične občine in interesentje prevzemo drugo polovico. Ob enem predlaga resolucijo, naj dež. odbor proučuje vprašanje, ali bi ne kazalo sedež okr. zdravnika iz Kočevske Reke premestiti v Loški Potok ali drug primeren kraj.

Posl. Pakiž pri tej priliki toplo priporoča, kakor že opetovano v prejšnjih letih, naj bi se zdravnik gredoč v Loški Potok ustavljal tudi v Sodražici. Tudi ta predlog obvelja.

Posl. Kalan v imenu fin. odseka poroča o prošnji županstva v Selcih za podporo, da se občinska cesta iz Gor. Besnice proti Logu preloži, ter predlaga 900 gl. podpore. — Obvelja.

Posl. dr. Žitnik poroča v imenu fin. odseka o prošnji okrožnega zdravnika Janeza Poscha v Žužemberku za pokojnino. Z ozirom na to, da je dež. zbor dne 18. jan. 1895 sklenil, da se dovo-

ljuje provizornim okrožnim zdravnikom pokojnine 400 gld., ako zdravstveno okrožje prevzame polovico, predlaga fin. odsek, da se dovoli 200 gld. pokojnine iz dež. zaklada. — Obvelja.

O prošnji kr. šol. sveta na Razdrtem za odpust ostalega deželnega brezobrestnega posojila poroča posl. Murnik ter v imenu fin. odseka predlaga, da se odkloni. — Obvelja.

Posl. dr. Žitnik v imenu fin. odseka poroča o prošnji usmiljenih bratov v Kandiji za podporo k zgradbi nove bolnice. V dosedanjem posloju je prostora za 22 bolnikov, toda vsled vedno večjega pritiska usmiljeni bratje niso mogli odslavljeni bolnikov; tako je bilo večkrat v bolnici do 38 bolnikov, katerih mnogi so morali ležati na hodnikih. Povprek pa je bilo v bolnici vedno po 30 bolnikov. Vsled tega so bili usmiljeni bratje že lansko leto pričeli graditi novo poslopje, katero bode stalo do 85.000 gld. in se bode letos otvorilo v plemeniti namen povodom petdesetletnice vladanja presvetlega cesarja, čegar srčna želja je, da se praznuje ta redka slavnost z napravami, ki lajšajo človeško bedo in nesrečo. Dasi pomagajo razni dobrotniki, vendar je red usmiljenih bratov moral založiti veliko nad polovico vseh stroškov ter se pri tem zadolžiti. Z ozirom na to, da se z večjo bolnico v središču Dolenjske razbremenijo ljubljanska bolnica in ob enem ustreže nujnim potrebam večjega dela Dolenjske v zdravstvenem oziru, predlaga fin. odsek 8000 gld. podpore za novo zgradbo v štirih letnih obrokih po 2000 gld. — Obvelja.

Županstvu v Trzinu se dovoli za kanal pod ljubeljsko državno cesto 1250 gld. podpore; poročevalec dr. Papež.

LISTEK.

Dijaška stavka.

Nemški dijaki res vzgledno ljubijo svoj narod, ljubijo ga nad vse, žrtvujejo mu vse. Žrtvujejo ljubljenu narodu, seveda krvavečim srcem, sedaj tudi vednost, kajti pričeli so po vseučiliških stavko. Nemški burši so tacega dela sicer že vajeni, samo da se sedaj to imenuje boj za pravice naroda, preje pa se je imenovalo drugače, toda malo manj častno.

Mogoče, da je res jedna poglavitnih pravic nemškega naroda, da njegovi sinovi po vseučiliških kar se da lenuharijo in obiskavajo predavanja samo tedaj, kedar hočejo tuliti in razsajati. Ne bomo trdili, da to ni dobra vaja za tako brambo nemških pravic, kakor jo sedaj izvajajo nemškega naroda zastopniki v državnem zboru in po deželnih zbornicah, kjer skušajo mesto s pravico, s silo doseči svoje smotre. Tako tudi razni Wolfi kličejo dijakom, kar je svoje dni pravniku zaklical pesnik Gallus Morel: Du willst das Recht studieren? Ha! — Studiere lieber die Gewalt!

Tako učenje je lahko, prijetno, nemško časopisje take dijake hvali in jih imenuje bojevnike za narodne svetinje. Stavkujoči dijaki uživajo torej poleg ugodnostij tudi še slavo.

Samo nova pa ni ideja dijaške stavke, in iznašli te ideje niso nemški avstrijski dijaki. V Ameriki poznajo tako stavko že dolga desetletja tudi ljudski šolarčki, ki so celo še nekaj naprednejši ter ne razbijajo samo po klopih, temuč prinašajo sabo revolverje, s katerimi veselo pokajo proti neprijaznim učiteljem. Razun tega, da tako pokanje neizmerno povišuje ropot in šum, tudi še brani dotičnega učitelja dolzega časa, ker se mora mož skrbno ogibati krogelj, da ne dobi luknje v kožo, tako gibanje pa je tudi telesu v hasek.

Toda menimo, da bi naši nemški dijaki, ako bi tudi sprijaznili se z idejo streljanja, ne basali svojih revolverjev ostro, ker ne želijo svojim profesorjem hudega. Ti čestitljivi nemški učenjaki so v zadnjem času tako toplo branili in še branijo »pravice« dijakov in njih nemstva, da že tudi zaslužijo malo počitka še predvelikonočnimi počitnicami.

Skušnja uči, da je vsaka stavka brezvspešna, ako so stavkujoči navezani zgolj le na se, brez podpore, od tod zakladi za slučaj stavke. Nemškim dijakom tacega zaklada ni treba, dovolj jim je moralna podpora, katero dobivajo od onih, ki bi že po svojem poklicu morali miriti razburjene valove in se jim ustavljati, ne pa se jim umikati.

Bauernfeld trdil je o revoluciji leta 1848:

Die Sache war verloren
In allem Anfang gleich,

In Deutschland durch die Professoren
Durch die Studenten in Oesterreich.

Danes pa moramo skoro reči, da za nemške dijake najbrže, žal, stvar ne bode izgubljena, kajti vtikajo se v ta boj za »pravice« naših Nemcev sicer tudi profesorji iz Nemčije, pa tudi naši.

Da so jednotno organizovani, pošiljajo dijaki od vseučilišča do vseučilišča svoje agente. To nas spominja starodavne šege nemških buršev. Kakor mora vsak pravi kipar ali slikar gledati sinje nebo italijansko, naobraževati se in nauduševati ob nesmrtnih umotvorih starih mojstrov, tako napravi tudi vsak pravi burš svojo »Bierreise«, da spozna v tujih mestih lastnosti raznih vrst piva. V Gradcu srka pristno Reininghausovo, na Dunaju se naslaja s švehatskim, v Plznu naudušuje ga kipeče plzensko, težko monakovsko pa ga v Monakovem napolnuje z globokimi idejami. So nekaterniki, osobito med Slovani, kateri nočejo ali pa ne morejo pojmiti važnosti tacihi pivskih potovanj za naobrazbo in razširjenje duševnega obzorja dotičnih potnikov. Sedaj pa imajo ti dijaški agentje za stavko najboljšo priliko, da spojijo tako pivsko potovanje in pa delovanje in borjenje za »pravice« teptanega nemškega dijaštva. Tako potovanje je potem prijetno, pa tudi zelo zaslužno. In to je jedna najlepših strani dijaške stavke.

Društvu za varstvo avstrijskega vinarstva v Retzu se dovoli 50 gld. podpore; poročevalec Murnik.

Prošnja Antonije Tomic iz Kostanjevice za podporo vsled povodnji se izroči dež. odboru v rešitev; istotako prošnja Marije Sapletov za zvišanje pokojnine.

Posl. Višnikar poroča o prošnji zaveze učiteljskih društev za podporo k ustanovitvi šol. muzeja. Dovolj se za 10 let po 100 gld. in letos posebe še 100 gld. za ustanovitev; skupaj torej 1100 gld.

Vodstvu šole ubogih sestra v Šmihelu pri Novem Mestu se za učiteljice dovoli 500 gld. podpore; por. Višnikar.

Prošnja županstva v Spod. Idriji za podporo k vzdrževanju občinskih potov in mostov se izroči s priporočilom dež. odboru v rešitev.

Posl. Višnikar poroča o predlogu glede meščanskih šol na Kranjskem. V minoletem zasedanju je namreč posl. Hribar predlagal premembo dotičnih zakonov tako, da bi za stvarne šol. potrebščine morali skrbeti dotični šol. okraj, dežela pa bi morala plačevati učiteljsko osebje. Trošek za vsako tako šolo bi bil nad 5000 gld. To bi bilo novo velikansko breme za deželo, ker niti uredba ljudskih šol ni dovršena. Zato dež. odbor nasvetuje, naj ostane pri starem, kar zbornica odobri. Posl. Hribar pri tej priliki izrazi upanje, da bode dežela podpirala meščansko šolo, katero ustanovi Ljubljana.

Posl. Jelovšek poroča o preložitvi okr. ceste Loka-Idrija pri Podgori. Dotični načrt zakona je bil vsprejet, okr. cestnemu odboru v Škofji Loki pa je bila dovoljena podpora v znesku 5.500 gld.

Posl. baron Wurzbach poroča o volitvi članov v deželno pridobninsko in prizivno komisijo. Sklep se glasi:

Volitev štirih udov in štirih namestnikov v pridobninsko deželno komisijo izvršiti je v dveh ločenih volitvah s posebnimi glasovnicami. Pri prvi volitvi voliti je štiri ude na ta način, da je na glasovnico zapisati po jednega pridobninskega zavezanca I., II., III. in IV. razreda. Glasovnice, ki ne vstrezajo tej razredbi, so neveljavne. Ravno tako je postopati pri drugi volitvi zastran volitve štirih namestnikov. Volitev se vrši po nastopnem načinu:

a) dva uda volijo poslanci iz kurije velicega posestva,

dva uda volijo poslanci mest in trgov in iz trgovinske in obrtniške zbornice,

dva uda volijo poslanci kmetijskih občin, in končno

dva uda volijo vsi zbrani poslanci.

b) za vsakega komisijskega uda voli se po volilnem načinu sub a) jeden namestnik.

Poslanec Lenarčič poroča o prošnji za zgradbo mostu čez Krko pri Dobravi namesto pri Meršečivasi. Ker sta se okr. cestna odbora v Mokronogu in Kostanjevici izjavila, da ničesa ne prispevata k zgradbi tega mostu, zato se naroča dež. odboru, da nadaljuje poizvedbe in obravnave ter o tem v prih. zasedanju poroča.

Za ustanovitev kmetijskih in sadjarskih zadrug se dovoli dež. odboru 2.000 gld. kredita za brezobrestna posojila.

Prošnja županstva v Spod. Idriji, da bi rudniški erar pripomogel k vzdrževanju tamošnje ljudske šole, se s priporočilom odstopi deželni vladi.

Napoved novega osebnega davka.

(Govor posl. Fr. Povšeta.)

1. Kedo je dolžan plačevati osebni prihodninski davek?

Vsak državljan, ki ima na leto čistega dohodka nad 600 gld.; pa tudi tuji državljani imajo plačevati ta novi davek od svojih v tej državi dobljenih dohodkov.

2. Oprostitve.

Oproščeni so cesarske hiše člani in vojaški častniki.

3. Podlaga za izračunanje dohodka.

Za prvo napovedbo ima se vzeti v račun čisti dohodek prejšnjih dveh let, pozneje bo treba v to izkazovati dohodke pretečenih treh let.

Napovedati pa je vse vsakovrstne dohodke iz posestva zemljišč in hiš, iz naloženih kapitalov, obligacij, izposojenih na hipoteke, iz službenih prejemkov in pokojnin.

Zelo važno je določilo, da mora oče napovedati ne le dohodke iz svojega premoženja, ampak tudi one iz premoženja svoje soproge, da celo svojih otrok, ako imajo ti slučajno kako premoženje naloženo, n. pr. po starih stariših itd., pa tudi kar otroci zaslužijo, mora oče napovedati. Prav to določilo zelo poostrejuje novi osebni davek, tako da se mora le obžalovati, da so obveljala ta določila v zakonu. Najjasneje se more to presoditi na sledečem računu.

Oče sam ima n. pr. 500 gld. dohodka, bil bi torej sam za-se oproščen novega davka, pa njegova soproga zasluži na leto n. pr. iz branjarije 300 gld. in sin, ki živi v rodbini, pa 500 gl. kot namesčenec pri trgovini. Oče moral bi torej napovedati 500 + 300 + 500 gl., torej — 1300 gl. dohodka, ako sin živi v očetovi hiši in od njega dobiva hrano in stanovanje.

Dopuščeno pa je, da more rodbinski načelnik, torej oče, za svojo ženo in sina, za vsakega 250 gld. odšteti kot trošek za stanovanje in hrano, tako da od skupne svote 1300 gl. odbije 500 gl. po tem takem znaša njegov dohodek 800 gld.

Po § 159. napovedovati je tudi dobitke srečk iz loterije. Celó darila, če se redno ponavljajo n. pr. darila, katera uslužbenci pri trgovinah, tovarnah ob novem letu dobivajo, portirji v hotelih, natakariji.

Gospodarji, posestniki hiš, morajo tudi vrednost stanovanja svojega postaviti v račun dohodkov, in sicer po ceni, kakeršna bi se dobila, ko bi bilo dotično stanovanje komu drugemu oddano v najem.

4. Odbitki; obratni stroški.

Iz poprej povedanega presoditi je, da so dolžnosti za napovedbo dohodkov dokaj velike. Zato

smatram potrebno, da pa tudi pojasnim, kaj vse se sme odbiti oziroma postaviti v račun stroškov.

Odbiti se smejo od prejemkov vsi stroški, vporabljeni za doseg, zavarovanje in vzdržbo teh prejemkov.

Od prejemkov se v prvi vrsti odbijo za doseg in vzdržbo dohodkov uporabljeni upravni in obratni stroški.

Kot obratni stroški imajo se smatrati izdatki za vzdrževanje gospodarskih poslopij, službe gospodarstvu kmetijskemu, obrtnemu ali tovarniškemu. Prav tako se smejo odšteti od dohodkov stroški za vzdrževanje potov, mostov, ograj, zidov, vodovodov, vodnih zapornic, napajališč in namakališč, prav tako stroški za vzdrževanje in dopolnitev orodij, strojev potrebnih pri izvrševanju obrta.

Tudi se more vračunati med obratne stroške uporaba strojev — ker n. pr. stroj, ki stane 600 gld., ne bo večno trajal, ampak v 10 letih je popolnoma uporabljen in ni več za rabo, torej sme dotičnik odbiti na leto 10 odst. = 60 gl. Seveda ne more potem po 10 letih postaviti v obratni račun cel strošek za napravo novega stroja.

Gospodar sme vračunavati tudi strošek za popraviljanje stanovanj svojih delavcev.

Vračunavati je med stroške zavarovalnino vsakovrstno proti nezgodam, proti požaru, proti drugim uimam, toči, proti živinskim boleznim; tudi zavarovalnina za zagotovilo rent za čas starosti, ali za čas bolezni in nezgode se odšteva; vender pa ne sme znašati zavarovalnina za slučaj smrti nad 100 gld. letne premije.

Plačuje pa rodbinski oče razun za-se tudi za ženo in otroke tako zavarovalnino, sme staviti v račun strošek do 200 gld. Odšteti je vse vsakovrstne davščine (cesarske, deželne, okrajne, občinske, cerkvene, biro, sploh vse javno naložene davščine.)

Paragraf 162. pa določuje, da ni dopustno vračunati kot stroške, izdatke za zboljšanje ali pomnoženje vrednosti ali glavnice; za poplačanje dolgov. Prav tako ni odbiti dejanskih zgub v kupčiji, ne stroškov za stanovanje, za prehrano svoje rodbine; le kmetovalec ali obrtnik more prehrano za otroke svoje, ki redno in stalno sodelujejo v obrtu ali na kmetiji, zaračunati kot obratni strošek, ker dejansko so ti njegovi pomočniki in ako bi teh ne imel, ne bi mogel izvrševati izdelkov, od katerih ima potem itak napovedovati, koliko je za nje izkupil.

Kakor obratni stroški se smejo odbijati tudi obratne izgube. Te se pokažejo n. pr., če se posuše ali pokvarijo pridelki in blago, z izgubo ali pokvaro opravnih predmetov, n. pr. pri gostilničarjih; z neizterljivostjo terjatev, izvirajočih iz opravnega obrata, n. pr. trgovec da komu blaga za 200 gld., ta pa pride na boben in trgovec zgubi celi znesek — tako tudi gostilničar, ki daje kakemu gostu hrane, ta pa jo popiha ali umre, ne da bi bil plačal; seveda mora se vse to verodostojno dokazati; tudi obraba ali izguba

Na pomoč!

O priliki veselice v Kostanjevici prirejene v korist pogorelim Ostrčanom.

Vtihnili krasni so glasovi,
Umolknil je ubrani spev,
Kot na bregovih sled valovi,
Pustil nam v srcih je odmev.
Že zopet pesem vse nas druži,
Že zopet srce naše služi
Umetnosti, ljubezni čisti;
Bodimo v tem si vedno isti!
O naj doni té pesmi glas,
Naj gre v poslednji trg in vas,
Vzneti naj plamen velikanski,
Vzbudi povsod naj čut slovanski!
Kedar vihar nesreč preti,
Besneče peni se valovje,
Kedo nam ta vihar vkroti,
Kdo nas privede na bregovje?
Med nami ljut vihar besni,
Ker tujec nam, sovražnik kleti
Domá več ne pusti živeti;
A — boj pravic to ni,
To je le boj — strasti!

Življenje našega rodú
Je res življenje mučenika,
Nikjer, nikdar ni zanj mirú,
Trpljenje, bol je res velika.
A kje naj išče tolažila
V bridkosti polnih dneh,
Kje najde pravega tešila,
Ko drugim je v zasmeh?
O vir mu pesmij ni usahnil,
V ta vir je vse, kar čuti, vdahnil,
To slika je njegovega srca:
Le redek cvet — nebroj solza!
In vendar rod vesel prepeva,
Da z gore spet v goro odmeva,
Saj to njegov je lastni dar,
Ki ga ne vzamejo nikdar.
Naš rod kot človek je trpin,
Saj tukaj ni namen življenja,
Pa svet le vir je bolečin,
Življenje je le pot trpljenja.
Če veseliš se setve mlade,
Klasjé ti vzbuja zlate nade,
Vihar ti vniči nade vse,
Klasje pod bičem pade vse.
Če dete se ljubko smehlja ti,

Oe šteje nekaj zornih let,
Le bój se ti, ljubeča mati,
Da mraz ti vzame nežni cvet!
Če danes slavljen si, češčen,
Ne zrè te jutri že noben.
Imetje vse, in zdravje, čast,
Rojeno je, da gre v propast.
Resnica teši nas jedina,
Da zemlja je le solz dolina.
Bila je temna, mrzla noč... Sladkó
Počival mož, trudan od dela,
Mladenič, deva je vesela,
Prešteval ure v kotu ded,
Premišljeval je bdeče, speče
Nekdanji čas, sedanji svet,
In v snú užil je mnogo sreče,
In v zibeli je mirno spalo,
S krilateci svetimi kramljalo
Nedolžno dete v tiho noč.
O mir sladak!... A glas strašan
Je vzbudil vse, prignal iz koč,
Saj noč je svitla kakor dan.
In starček stoka, sin ga teši,
In žena kliče, dete joče,
Žival upije, naj kdo reši

obratnega gradiva, znižba njegove vrednosti po zastarelosti vsled napredkov v tehniki, ali po drugih okolnostih, ki so v zvezi z obratom. N. pr. obrtnik ima stroj, ki je dokaj stal, obrtnija se vsa predrugači, obrtnik ne more več posluževati se starega stroja, ako noče sploh zaostati v obrtniji, n. pr. mlinarji, ki sedaj brez porabe valjev sploh ne morejo več konkurirati, v tem slučaju so opravičeni v obratni trošek postaviti odbitek vrednosti stare oprave itd.

Zelo važno je določilo, da se smejo med obratne troške všteti troški za vzdrževanje dosedanje imovine. Tu bo treba previdnega postopanja, ker kakor ni opravičeno, da bi n. pr. bogati tovarnar, ki je v dotičnem letu sezidal novo stavbo, s tem razširil svojo tovarno, zaračunal to med obratne troške, prav tako pa tudi davčna oblast ne sme pretiravati in odklanjati odbitke za poprave, ker se namesto podrtega hleva napravi nov hlev, ki je sicer določen za isto število glav, pa je bolje in obširneje zidan, ali ker se namesto stare, zaduhle tovarne izdela istotolika, pa zdravju in razvoju obrti bolje vga-jajoča delavnica. Prav tako je obdačenec opravičen odšteti trošek za nakupljen stroj novejša iznajdbe.

Posebno pomenljivo pa je, da zakon priznava določilo, po katerem so troški za vzdržbo dosedanjega stanja imovine dopustni in prav to besedilo naj uvažujejo dotične oblasti in komisije pri presojanju odbitkov za prenovljenje po trtni uši uničenih vinogradov. Ako naredba fin. ministerstva sama tolmači določilo tako, da se morajo dopustiti kot odbitki vsi troški za vzdrževanje imovine, kakor sem že navajal slučaj, da se vsled porušjenja zida nov hlev in so vsi troški za to restavriranje podrtega hleva dopustni kot odbitki, prav enako utemeljeno je, da sme vinogradar postaviti trošek za obnovo filokseri uničenega vinograda med obratne troške, vsaj je tudi to storil le, da ohrani in vzdrži dosedanji stalež svoje imovine in njegovega dela, ki je v tem slučaju ravno uničen vinograd. Po zakonu in dotičnih naredbah so izrečno dopustni odbitki stroškov za vzdrževanje vodovodov, za vzdrževanje ograj, tudi kamenitih, mostov; ako se torej vsled elementarne nezgode, povodenj, podrž mostovi, mora jih ekonom zopet napraviti, ako hoče sploh do senožeti priti. Enako mora vinograjski posestnik regenerirati po filokseri uničeni vinograd, ako hoče vzdržati svojo existenco. Le ako napravi kdo nov vinograd, n. pr. iz dosedanjega pašnika ali njive, torej da res s tem si napravi nov vir dohodkov, tedaj se pač ne morejo troški za napravo vinograda tolmačiti kot potrebni v vzdrževanje imovine.

Nameščenci v državnih, deželnih in občinskih službah morejo všteti med troške tudi službeno odredbino (takso) ter vse, kar plačujejo davka in prispevkov, n. pr. za pokojninski zaklad. Najemninska in šolska naklada, takozvani najemninski krajcarji, so tudi odšteti. Kot odbitek veljajo skladni prispevki sploh, ne pa darila in druga naklonila, dana za javni namen.

Omenjal sem kratko, da se morajo obresti od dolgov postaviti med odbitke, bodisi od

dolgov vknjiženih, bodisi tudi sploh sprejetih na up; seveda morajo ti poslednji verodostojno biti dokazani.

Ne da se tajiti, da bo prav ta rubrika marsikoga rešila od osebnega prihodninskega davka, vsaj je znano, da na zemljiščih avstrijskih kmetijskih posestev sloni dolga za 3000 milijonov goldinarjev, in tudi na hišah, osobito po mestih, je zabilježena tudi marsikatera visoka svota dolga.

Pri tem je seveda pripomniti, da se marsikateri osobito iz krogov trgovcev ne bo posluževal te pravice do odbitkov, ker ne bo hotel javno povedati, da je n. pr. dolžan in morda še zelo, ker bi to vtegnilo škodovati njegovemu kreditu. No, vsak naj stori, kakor smatra zase umetnije, reči se pa mora, da zadolženci po tem davčnem zakonu ne bodo siljeni plačevati davščine od imetja, katero jim le deloma pripada, morda katerega večjidel pripada upniku.

Kako trda, kar naravnost krivična, je določba sedajna pri pristojbinah, katere more odrajevati prejemnik kmetije, na kateri je pogostoma več dolga, kakor je dejansko cenjena dotična posest, in vender mora se plačati pristojbina v polnem obsegu.

Po tem zakonu se ne bode vsaj moralo plačevati od navideznih dohodkov.

Le ena hiba je pri tem, da se je bati, da bo upnik skušal potem zvaliti na dolžnika, kar bo moral od sprejetih obresti odrajevati prihodninski davek.

In tu bodi prilika izreči se: ali mora se vsak kapital, ki je izposojen, navesti oziroma postaviti v napoved dohodkov? Vsekako, kajti ako bi zamolčal, da dobivam obresti od kapitala izposojenega na kaki hiši, zapadem sploh kazni zaradi prikrivanja. Davčne oblasti namreč zamorejo pri pregledovanju napovedb dolžnikov najti, da n. pr.: A je postavil med odbitke 180 gld. za obresti za kapital izposojen od B. Ako davčna oblast presojuje napovedbo dohodkov od B. predloženo, pogreša hitro med dohodki teh 180 gld. katere je A postavil med odbitke; torej tu treba vse napovedovati, da se ogne kaznim, o katerih bom pri sklepu nekoliko omenil.

Odbiti pa se ne more, če se je en del glavnice izposojene vrnil, ampak le dotični znesek obrestij, kar pa se je odplačalo na glavnici — ni dopustno odbiti.

Dopustno pa je nadalje med odbitke naštevati: n. pr. kmetskemu ali hišnemu posestniku izplačevanje izgovorjenih užitkov starišem ali onim, od katerih se je posestvo prevzelo, preživitki sploh, životne rente, ki jih je davčni zavezanec stalno dajati zavezan sorodnikom, n. pr. očeh hčeram omoženim, ako jim daje na leto določeno apanažo; prav tako more odšteti se, kar kak gospodar plačuje svojim doslužnim poslom ali uslužbencem pokojnine ali letne miloščine. Vendar mora v to biti dan dokaz, v to je treba zasebno pravnega naslova, kakor pogodbe, službeni dogovori, poravnave; in pa, da je tak izdatek stalen, kakor je to n. pr. pri lastnikih tovarn, katere doslužnim delavcem stalno priskrbovalnino dajati morajo, dokler ta živi.

Prostovoljni prispevki, podpore in druge naklonitve in dajatve dodeljene na podstavi splošne zakonite dolžnosti prehranjevanja n. pr. svojih starih ubožnih starišev ali sorodnikov, za katere mora po zakonu skrbeti premožni otrok, ne morejo postaviti se med odbitke.

V boljše pojasnenje pa treba navesti, da če n. pr. oče daje na leto določeno apanažo n. pr. 1000 gld., se mu to odbije od dohodkov, pa hčer oziroma njegov ded mora pa v svoji prihodninski napovedbi postaviti teh 1000 gld. med svoje dohodke; s kratka z lepa se ne more uiti.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. februarija.

Voltna preosnova v deželnih zborth
večinoma nima sreče, vsaj v toliki meri ne, kakor bi pričakoval vsak pravi prijatelj dosedaj v tem oziru brezpravnih državljanov. Predlog na spremembo deželnozborskega volilnega reda se je stavil skoro v vseh deželnih zborth, toda prodrl bo ali je že vsaj deloma pravično le v onih deželnih zastopih, koder imajo večino krščansko-socialno misleči možje. Da bi se izvedla pravična

preosnova v koroškem ali štajerskem deželnem zastopu, na to ne more nihče misliti, kdor količ-kaj pozna razmere v teh dveh deželnih hišah. Tudi na kranjski deželni zbor ne smemo staviti nikakih posebnih nad, ker nemški liberalci in absolutni narodnjaki, ki so celo preprečili enak predlog v mestnem zastopu, ne bodo glasovali za jedino pravično in dejanskim potrebam ustrezajočo preosnovo. Nekaj posebnega pa je, da je ravno tako nepravilno postopal tudi gališki deželni zbor, ki je kratko malo prešel preko tega predloga na dnevni red. Le predlog glede pomnožitve števila mestnih zastopnikov za pet članov se je izročil deželnemu odboru v zopetno svojedobno poročanje. Brezpravni državljani čakali bodo torej še na milost gospodujočih krogov.

V češkem deželnem zboru sta vložila poslanca Herold in Pacak nov predlog glede vreditve jezikovnega vprašanja, ki se v marsičem razlikuje znatno od dosedanjih nasvetov v tem oziru, posebno pa od nasvetov, ki jih stavi Gautscheva vlada. V predlogu so izražene naslednje glavne misli: Češko kraljestvo je jedna sama nerazdeljiva celota in se sme izvršiti kaka sprememba okrajev le s privoljenjem deželnega zbora; češki in nemški jezik sta po vsej deželi jednako veljavna deželna jezika; vse vloge na deželni zbor: odloki, predlogi in vladna poročila morajo biti sestavljeni v obeh deželnih jezikih. Češki in nemški jezik sta pri vseh državnih in deželnih uradih na Češkem uradna jezika, pri vseh teh uradih nastavljeni uradniki morajo biti večji obeh deželnih jezikov. Vsi napisi, pečati itd. pri vseh državnih, deželnih in avtomnih uradih morajo biti dvojezični; vse razprave in rešitve pri državnih in deželnih oblastvih se morajo izvršiti v istem jeziku, v katerem so bile vložene. Ta zakon se sme spremeniti le z dvetretjinsko večino od tri četrtine navzočih članov. Predlog se je izročil odseku, ki se peča s predlogom posl. Buquoi. — S tem nasvetom se pač morajo zadovoljiti tudi vsi količ-kaj trezno misleči Nemci, kajti, ako se ta zakon uveljavi, je zajamčena popolna ravnopravnost vsakega v češkemu prebivalcu. Čuditi se moramo veliki popustljivosti čeških poslancev, ki so šli s tem predlogom gotovo do skrajnosti. Po našem mnenju mora za ta predlog glasovati vsak, komur še ni popolnoma ugasnil čut pravičnosti.

V italijanski zbornici se vrši te dni razprava o znani vladni predlogi glede znižanja carine na žito od 7½ na 5 lir. Oglašja se pri vsaki seji večje število govornikov, ki na mnogo-vrstne načine dokazujejo, kako potrebna je poleg nebroj drugih tudi ta naredba, s katero se bo vsaj nekoliko olajšala neznosna beda italijanskega prebivalstva. Naj obširneje zahteve stavijo seveda socialistični zastopniki, ki zahtevajo, da se carina sploh odpravi. Za ljudstvo bi to pač ne bilo slabo, toda kaj poreko k temu popolno razdejane finančne razmere, je drugo vprašanje. Državna blagajna je že sedaj v velikanski zadregi, potem bi bil pa neizogiben popoln polom. Ravno vsled tega socialisti ne morejo računati na kako podporo od strani ostale zbornice. Bolj zanimiva pa bode razprava glede določitve roka, do katerega naj se zniža carina na žito. Vlada predlaga, naj ostane zakon v veljavi do 1. maja, toda večina ne bode pritrdila temu nasvetu, ker bi bilo s tem revežem res prav malo in samo trenutno pomagano, potem pa bi zavladovala jednaka, ako ne morda še večja beda. Vsled tega je predlagalo že več govornikov, naj se določi veljavnost predležečemu zakonu vsaj do 1. julija, to je pol leta. Ta zahteva, ki je pač zela skromna, ima pa mnogo nasprotnikov posebno v vladnih krogih in pri onih ljudeh, ki so vsi vneti za večje dohodke fiskusa, in je torej malo nade, da bi poslednja zahteva obveljala.

Prvotna napetost mej Madridom in Washingtonom se je v poslednjem času vendar le nekoliko omilila in razburjenost v Madridu poglobila. Sagastova vlada se je prepričala, da obisk ameriške vojne ladje »Maine« v havanskem pristanišču vendar ni bil tako nevaren, kakor se je spočetka zatrejvalo. Ko je vlada v Washingtonu pojasnila, da pomeni ta obisk le obnovev prejšnjih prijateljskih razmer, je isto storila tudi španska vlada glede oklopnice »Viscaya«. Razburjenost v Španiji se je pa poglobila posebno sedaj, ko se je zvedelo, da je ameriška ladja že odšla iz havanskega zaliva in je toraj odstranjena vsaka

Pogina, ječe jih pekoče.

In vedno bolj se žar razgrinja,
Za domom dom v pepel izginja,
In predno solnce vzide spet,
Uničen trud je mnogih let.

»O vse, kar dal si, vse si vzela,

Tako zastoče starček sivi,

»Kjer tekli dnevi ljubeznivi,

Kjer zibel stala je nekdanj,

Kjer vžival sem mladostni raj,

Vse kup neznamen, vse pepel...

O vse, kar dal si, vse si vzela!

A nemo dete nemo gleda,

Ne zna, da dom gori, ne vé,

Kaj revščina je in kaj beda,

Le k njej se stiska na srce.

O dete, le v oči ne glej,

Na njenih prsih se ogrej,

Ta plamen družega vzneti,

Ljubav do tebe ponovi!

A mi? — Ljubezni dom zgradimo,

Trpečim solze posušimo,

Saj dom si ta gradimo sebi,

In: Danes meni, jutri tebi!

Iv. Baloh.

morebitna nevarnost. Najvarneje pri vsem pa je to, da liberalni krogi zavračajo provzročitev te razburjenosti na konservativno stranko v parlamentu in svetujejo Sagasti, naj čim preje razpusti sedanji parlament. Ta, kakor pravijo, neizogiben korak izvrši Sagasta neki že v drugi polovici tega meseca. Kaj pa da bo s tem dosegel, menda še sam ne vidi.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, dne 3. februar.

Pričetkom današnje redne seje naznani župan, da se je odsek za olupšavo mesta vsled izstopa odbornika Ravniharja na novo konstituiral in izvolil načelnikom odbornika Šubica, njegovim namestnikom pa odbornika dr. Požarja, in da je odposlal ministerskemu predsedniku ter poljedelskemu ministru v občinskem svetu sklenjene zahvale za pospešitev akcije za osuševanje ljubljanskega barja. Pri tej priliki pa je omenil, da se bo vsled tega zakasnila gradba projektovanega cesar Fran Josipovega mostu, ker bo treba izožiti strugo Ljubljanice in vsled tega novih načrtov. Zgradbo bode torej mogoče pričeti še le v dveh ali treh letih.

Pred prehodom na dnevni red sta se oglasila za nujne predloge odbornik dr. Tavčar in odbornik Senekovič.

Odbornik dr. Tavčar omenja zadnjih škandaloznih dogodkov, ki jih vprizarjajo po političnih voditeljih nemškega naroda nahujskani burši na nemških visokih šolah na Dunaju, v Gradcu, Pragi in drugod in s tem onemogočujejo predavanja na teh zavodih. S tem ne škodijo morda vladi, marveč sami sebi in poleg tega še v obilni meri slovanskemu dijaštvu, ki je pri vsem tem popolno nedolžno in ki se je vedno mirno in dostojno vedlo. Ravno danes je došla vest, da sta dunajski visoki šoli za nekaj časa zaprti za vse dijaštvo, vsled česar dijaki ne izgube samo čas, marveč tudi ustanove in stariši teh nesrečnih dijakov morajo nositi neljube posledice. Treba je torej slovanskemu dijaštvu nagle pomoči ter storiti pri vladi potrebne korake, ki bodo omogočili našim dijakom nadaljni obisk teh zavodov. V to svrho predlaga nastopno: Mestni zbor obsoja postopanje nemških buršev, ki s svojimi demonstracijami onemogočujejo obisk visokih šol, in izreka vso svojo simpatijo slovanskim dijakom, ki so brez vsake krivde od svoje strani prišli v neznosni položaj, od vlade pa pričakuje, da ne bo ustregla zahtevam nemških buršev ter zaprla vseučilišč. O tem se obvestita ministerski predsednik in naučni minister.

Razprave o tem predlogu se udeleži najpreje podžupan, ki izjavlja, da se popolno pridružuje nasvetu dr. Tavčarja, zdi se mu pa, da to še ni dovolj, kajti ako se temu ne pride radikalno v okom in ako nemški burši uvidijo, da so nekaj vendar le dosegli, ponavljale se bodo take škandalozne demonstracije tudi v bodoče. Treba je torej vladi nasvetovati sredstva, spomni naj se na starodavno željo slovanskega juga, na ustanovitev pravne in filozofične akademije v Ljubljani, koder bode zagotovljena vsestranska varnost slovanskim dijakom. V tem smislu stavi govornik primeren dostavek k zgorajšnjemu predlogu.

Za njim se oglasi odbornik dr. Krisper. Govornik radostno pozdravlja prvi predlog, posebno pa še vsled tega, ker je dr. Tavčar vendar jedenkrat prišel do prepričanja, da treba energično stopiti na prste nemški oholosti. To napolnuje govornika z velikim zadovoljstvom in bo z veseljem glasoval za njegov predlog. Kar se pa tiče ustanovitve akademije v Ljubljani, meni govornik, da s tem ne bo dosežen zaželeni smoter, namreč popolna decentralizacija. Ustanoviti je marveč treba vseučilišče, akoravno morda za sedaj s skromnim pričetkom. Bogoslovno stolico že imamo, tej naj se pridruži še pravna fakulteta in imeli bomo zagrebškemu podobno vseučilišče, ki se bo polagoma lahko spopolnilo še s filozofsko in morda tudi medicinsko fakulteto. Za prvi početek primernih močij in sredstev nam gotovo ne manjka.

Na to pojasnuje svoje nazore še odbornik dr. Požar, ki izraža svojo radost nad idejo, ki se je sicer pozno, a vendar le sprožila in ki mora prodreti tudi v deželno zastopu. S to mislijo se mora strinjati tudi vlada kakor tudi vodstva dunajskega in graškega vseučilišča, ker uvidijo,

da je le potom decentralizacije mogoče doseči popolen mir na teh zavodih. Ljubljana je za ves slovanski jug najprimernejši kraj, kjer se bo vseučilišče vkljub manjšemu številu prebivalstva lahko bolj razvilo, kakor pa v katerem koli drugim nemškem mestu. Na tej točki se morajo zjediniti vse stranke na Kranjskem, jedini morate biti obe slovenski, a tudi nemška stranka ji ne sme nasprotovati.

Poročevalec konečno pripominja, da se strinja tudi s predlogom glede vseučilišča in da noče reagovati na očitanja dr. Krisperja, kateri ga ne more ugnati v kozji rog, kakor ga tudi njegov list ni, na kar se oba predloga vsprejmeta soglasno.

Ker je mej tem prejel župan z Dunaja brzojavno prošnjo slovanskih dijakov za naglo pomoč, ker jih nemški burši s silo izganjajo iz vseučilišča in se nihče ne zmeni za-nje, si je izprosil dovoljenja, da sme omenjena sklepa brzojavnim potom prijaviti ministerstvu, kar se je tudi zgodilo še tekom današnje seje.

Odbornik Senekovič poroča o želji deželnega odbora kranjskega, ki želi vpeljati v deželno gledišče električno razsvetlavo, ako se to da izvesti pod ugodnimi pogoji. Iz poročila je razvidno, da je sedaj v gledišču 547 plinovitih plamenov, od katerih jih pa gori na dan povprečno le kakih 270 in znašajo povprečni stroški kakih 18 gld. na dan. Sedaj se pa projektuje 921 električnih žarnic, in sicer: 267 žarnic po 16 sveč, 66 po 10, 15 po 5 in 573 po 25 sveč. Za navadno razsvetlavo bi zadostovala nekako jedna tretjina projektovanih žarnic. Štedilo bi se s svečavo mnogo lažje, nego sedaj, ker bi se že s hipnim ugasovanjem in prižiganjem mnogo prihranilo. Nikakor pa se poročevalec ne more strinjati s predlaganim pavšalnim določevanjem cene, ker bi bila v tem slučaju kontrola nemogoča. Poročevalec torej predlaga, naj se zaračunava uporaba elektrike s pomočjo elektroštevca ter določi cena $3\frac{2}{10}$ za kilovat, ako uporaba ne presega 600 kilovatov, nad to svoto pa 3 kr. za kilovat. Predlogi v tem smislu se odobri in magistratu naroči, da jih prijavi deželnemu odboru.

Pri prehodu na dnevni red poroča odbornik Plantan o prošnji hišne posestnice M. Czerne za priznanje odškodnine v približnem znesku 4000 gld., ker ima baje vsled magistratne naredbe veliko škodo. Poročevalec naglašja, da je magistrat ustregel le njeni prvotni želji ter ji dovolil, da sme porušeno poslopje tako popraviti, kakor je bilo pred potresom. Prošnja se vsled tega odkloni.

Isti odbornik poroča dalje o prizivu posestnice Karoline Treo proti odloku magistrata, s katerim se je odredilo na prošnjo sosedu Leopolda Tratnika, da mora napraviti žleb pri svoji hiši. Ker je nedostatke, vsled katerih je stavil Tratnik to zahtevo, zakrivil on sam s tem, da je zazidal del prostora posestnice Treo, se prizivu ugoditi in da Tratniku na prosto voljo, da sam napravi potrebni žleb.

Istotako poroča odbornik Plantan o prizivu ml. Karola Tavčarja proti odloku, s katerim se mu je pogojno dovolilo, napraviti železno ograjo s kamenitim podstavkom. Prizivu se ne ugoditi, ob enem pa sklone, opozoriti mestnega pravnega konzulenta dr. Mundo, ki je sestavil ta priziv, naj v bodoče ne vsprejme več takih zastopstev, ki so naperjeni proti mestni občini, ker to ovira uspešno zastopanje v korist mestne občine.

Poročilo pravnega konzulenta v zadevi brezplačnega odstopa sveta za projektovane ulice ob Trpotčevem posestvu na Resljevi cesti se vzame na znanje in se magistratu naroči, da preiskuje, je-li že čas za napravo projektovane cestne zveze mej Resljevo cesto in Pristavskimi ulicami. — Poročevalec odb. dr. Stare.

Odbornik Gogola poroča o pritožbi Ane Lenčkove proti odloku mestnega magistrata, ki ji je naložil poleg takse 4 gld. še 9 gld. globe, ker ni naznanila psa. Priziv se odkloni.

Za popravo Sv. Martina ceste, namreč za napravo dveh jarkov, nasip ceste, napravo petih ponikovalnih jam, desetih požiralnikov in hodnikov se konečno vendar dovoli kredit v najvišjem znesku 1150 gld. Poročevalec odb. Svetek.

Mestna tiskarska dela se oddajo za triletno dobo dosedanjemu podjetniku A. Kleinu. Odzval

se je dotičnemu povabilu poleg tega le še Rud. Milic. Poroč. odb. dr. Požar.

O spremembi § 7. navodila o oskrbovanju loterijskega posojila in z njim združenega amortizacijskega zaklada, ki je določal, da je nalagati denar do preklica v kranjski hranilnici, poroča odbornik Plantan. Sklene se, da sme v bodoče o tem ukrepati župan v sporazumu s finančnim odsekom.

Daljša, deloma precej živahna razprava se je vnela o prizivu posestnika Iv. Godca v Židovskih ulicah, ki je na lastno pest iz dveh stanovanj s petimi sobami, katerih pa ni mogel oddati v najem, naredil štiri stanovanja s temnimi kuhinjami ter proti načrtu napravil v podzemlju pekarno. Ker mu magistrat ni mogel dati potrebnega dovoljenja za prebivanje, je vložil priziv, v katerem kaže na ogromne stroške in o katerem je sedaj poročal odb. Plantan. Iz cele razprave je razvidno, da je bil posestnik opetovano opozorjen, naj ne izvrši tega, in se je tudi stavbeni podjetnik dolgo časa, toda brezuspešno branil tej zahtevi. Pritožbo so zagovarjali odborniki Trček, dr. Krisper in dr. Požar, ki so kazali na njegove zelo neugodne gnotne razmere in pojasnovali, da mu je s tem zaprti jedini vir dohodkov. Prvi govornik je tudi omenjal, da se stavb. urad v nekaterih slučajih tudi ni tako strogo ravnal po stavb. določilih. Proti so pa govorili poročevalec, dr. Stare, Šubica in Pavlin, ki so naglašali, da se mora v vsakem slučaju postopati tako, kakor velevalo stavb. določila, da je mestni zbor tudi le stavb. oblast, ki se mora strogo ravnati po predpisih, in da treba ozirati se poleg gospodarjev tudi na stanovnike. Pri glasovanju je bil sprejet predlog poročevalcev, da se toraj prizivu ne ugoditi, odklonjen pa nasvet dr. Krisperja, naj se mu vsaj za jedno leto da potrebna koncesija.

O prizivu 24 posestnikov v Vodmatu proti plačevanju pasje takse za leto 1897 poroča odb. Zabuvec in predlaga, da se odkloni, ker nihče ni trdil in dokazal, da potrebuje psa za varstvo na samoti ležeče hiše. Predlogu se pritrdi.

Preko prošnje »Eislauf-Vereina«, naj se podaljša najemna doba do l. 1910, se preide na dnevni red, ker še sedanja doba traja do l. 1900. — Poroč. odbornik dr. Požar.

O uredbi »Zvezde« poroča odb. Dimnik in zahteva za nasip, posejanje trave, napravo nizke ograje itd. 512 gold. 06 kr. kredita, čemur se pritrdi.

Odb. Škrjanc vpraša župana, kdo bo povrnil eventualno škodo, ako podjetnik Turk ne bo napolnil mestne ledenice z ledom, ker je popolnoma prenehal z dovažanjem in so mestni delavci pri tem potratili tri dni s samim čakanjem.

Župan odgovarja, da je podjetnik res vozil mestni led, a ne v mestno, marveč v zasebne ledenice; le par voz je pripeljal na določeno mesto. Škodo bode najbrže morala nositi mestna občina, ker ni v tem oziru nikake pogodbe. Škoda bo tem večja, ako v Ljubljani ne bo dobiti več ledu.

Ko je še odb. Maly interpeloval župana radi naprave obločnice na mesarskem mostu, na katero odgovori župan v jutrišnji seji, se je seja prekinila in se nadaljuje jutri popoldne ob 5. uri.

V sinočni seji je odgovoril župan na interpelacijo odbornika Malega, da obločnica radi tega še ni na svojem mestu, ker se je dosedanji monter ponesrečil, in se bo torej delo nadaljevalo še le, ko se najde druga moč.

Na to se je nadaljevala razprava o nerešenih točkah ter sta se odklonili prošnji J. Gnesdove za znižanje vodarine in Fr. Kovača za vpeljavo vode, vsprejel se je pa na predlog odbornika Šubica nasvet, da se podaljšajo vodovodne cevi do kolodvora dolenjskih železnic za proračunjeni znesek 3420 gld., ako prispeva jedno tretjino k tem stroškom državna železnica. Ugoditi se tudi prošnji Fr. Förderlove za podaljšanje vodovodnih cevij do njene hiše ob cesti v mestni log in društva »Dirkališče slovenskih biciklistov« za položitev vodovodnih cevij na dirkališče.

Mestna elektrarna se zavaruje pri »Concordiji« za dobo desetih let, začasnim paznikom pri akumulatorske pretikalnici se pa imenuje dosedanja uslužbenec Klopčič.

Konečno se sprejme še predlog odb. Škrjanca, naj se proti odborniku Turku radi znane

afere o dovažanju ledu v mestno ledenico nastopi sodnijsko pot, na kar je sledila tajna seja.

Cerkveni letopis.

Simon Vačavnik.

(Zgodovinska črtica. — Jož. Lavtižar.)

Komu ni znana božja pot pri sv. Joštu nad Kranjem! Tukaj je 24 let (1741—1765) deloval mož-duhovnik, ki zasluži, da ga opišem nekoliko obširneje ter rešim njegov spomin pozabljenosti. Odlikoval se je po posebni gorečnosti in ni se bal nobene težave, da je le dosegel svoj namen. Da se je božja pot pri sv. Joštu v 18. stoletju tako nenavadno povzdignila — to je njegova zasluga.

Simon Vačavnik (Watschaunig) je bil rojen l. 1691. Njegov rojstni kraj mi ni znan. Kot mlad duhovnik pride v Kranjsko Goro k baronu Hallersteinu za duhovnega pomočnika (1718). Od 1726 do 1734 je kapelanoval na Sori. S Sorega pošljejo v Šmartin pred Kranjem, kjer deluje do maja 1738, sedaj postane župnik Preddvorom, toda že čez tri leta popusti lepo faro in se naseli pri sv. Joštu z imenom director. Ta naslov ni bil brez pomena, kajti vsako leto se je bralo tukaj okrog 2000 ali še več sv. maš, obhajanih pa je bilo mnogokrat več kakor 50.000 oseb jedno leto. Cerkev je potrebovala toraj vodnika, ki je vzdrževal red in imel skrbno oko za vse potrebe. Že iz svojih poprejšnjih služeb je zahajal večkrat na goro; gotovo ga je vlekle tje njegovo pobožno srce. Sedaj pa, ko si je postavil na tem kraju svoj stalni dom, nima nobene želje več, ne po boljših dohodkih in ne po častnejši službi. Njegovo največje veselje je v tem, da streže množici romarjev, ki iščejo tolažbe in pomoči v svojih dušnih potrebah.

Takrat se je shajalo nenavadno veliko božjepotnikov pri sv. Joštu. Toda Vačavnik še ni zadovoljen s tem! Zato sklone postaviti tukaj sv. stopnice v spomin tistih stopnic, po katerih je šel naš Odrašenik v Pilatovi sodni hiši. Na ta način upa pridobiti še več ljudstva. Kakor že marsikak duhovnik pred njim, tako pokaže tudi on, koliko premore vnema za sv. reč. Nobena pot mu ni predolga in nobena ovira tako velika, da bi je ne upal zmagati.

31. januarja 1746 se napoti v Rim k sv. očetu Benediktu XIV. Tako daljno potovanje in ob času, ko ni bilo še nobene železnice, je gotovo kaj posebnega. Marsikaj hudega je skusil na poti in najhuje to, da se je povrnil čez dva meseca (1. aprila 1746) v domovino nazaj brez privoljenja za sv. stopnice. Toda mož božji ne izgubi upanja. Kar se mu ni izpolnilo sedaj, dosegel bode morebiti pozneje. Zato prime 15. februarja 1750 zopet za romarsko palico in hiti drugič v sv. mesto. Zaupljivo poklekne vrhovnemu cerkvenemu poglavarju k nogam, razloži mu še jedenkrat svojo ponižno prošnjo, pripoveduje o vernem ljudstvu, kako rado zahaja k sv. Joštu na božjo pot itd. Benedikt ga posluša, izprašuje o naših krajih in prebivalcih, blagoslavlja njega in slovenski rod ter slednjič potrdi prošnjo.

Kdo bi mogel občutiti, s kakim veseljem se vračuje 59 letni Vačavnik na Kranjsko nazaj! »Trkajte in se vam bode odprlo!« — to besedo Gospodovo vidi vresničeno nad seboj. Vse težave so prestane in pozabljene. Z odpustki, s svetinjami svetnikov in s privilegijem za sv. stopnice pride apostolski romar 17. aprila 1750 na goro ljubega sv. Jošta. Ljudstvo ga obsiplje in poljubljuje roko, duhovni tovariši ga izprašujejo po dogodkih na potovanju, vsi skupaj pa hvalijo Boga za srečno vrnitev.

Ko je bilo vse izdelano in vrejeno, blagoslovil je 30. aprila 1752 ljubljanski škof Ernest Amadeus grof Attems sv. stopnice v navzočnosti neštete ljudstva in v spremstvu 28 duhovnikov. To je bil gotovo najlepši dan pri sv. Joštu in tudi najlepši dan v življenju Vačavnikovem. Sedaj bomo toliko lažje razumeli staro listino, v kateri beremo sledečo opazko:

„En duhoven s imenom Simon Watschaunig, kteri je biu poun ajfra sa boshjo zhasht, je te sv. shtenge s pervolenjem Rimskiga Papesha per sv. Joshtu gorpostau. Dvakrat je s velikem trudam v Rim shou, da je pervolenje dobiu in tudi koshize Svetnikou, katere se v shtengah snajdejo.“

Zaslužni mož je bil poleg družih vrlin nenavadno skromen in ponižen. Pisma, katere je pošiljal 30 let mlajšemu šmartinskemu župniku Franchenfeldtu, se končujejo s priporočilom: Verbleibe mich demüthig empfehlend Dero unwürdiger

Diener S. W. — Slednjič pokliče Gospod svojega zvestega hlapca k plačilu v boljši svet. Umrl je kot sacerdos jubilatus 74 let star 20. julija 1765. Pokopali so ga pri sv. Joštu pod obokom sv. stopnic, kjer ima v steni vzdano ploščo z napisom: HIC LATET INGESTVS SIMON DIRECTOR IN VRNA. (Tukaj počiva zakrit v rakvi Simon vodja.) Kadar prideš k sv. Joštu, prosim, obišči grob tega slavnega pa žalibog pozabljenega duhovnika.

Tedenski koledar.

Nedelja, 6. febr.: 1. predpepelnična, Tit šk., evang.: O delavcih v vinogradu. Mat. 20. Ponedeljek, 7. febr.: Romuald. Torek, 8. febr.: Janez Mat. sp., Molitev N. Gosp. Sreda, 9. febr.: Ciril Aleks., Polona d. m. Četrtek, 10. febr.: Školastika d. Petek, 11. febr.: 7 ustanov. Služ. M. D. Sobota, 12. febr.: Evlalija d. — Lunin spremin: Ščip 6. febr. ob 7. uri 22 min. zvečer. — Solnce izide 10. febr. ob 7. uri 15 min., zaide pa ob 5. uri 14 min.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. februarja.

(Za vzajemno delo!) Položaj glede domače sprave se je v zadnjih dneh ublažil in mi to dejstvo s zadovoljstvom zabeležimo. Spravna pogajanja — ki so skoro mesec dni mirovala, kar so razni narodno-destruktivni elementi porabili za frivolno hujskanje zoper spravljivi element — so zopet v teku in odvisno je le od dobre volje vseh vdeležencev, da se doženejo do zaželenega ugodnega uspeha. S posebnim zadovoljstvom konstatujemo, da katoliško-nar. stranka zastavlja vse svoje moči v povspenjenje pravne akcije. V torek zvečer se ji je predložilo pismeno sporočilo kluba narodne stranke in že v četrtek — v sredo je bil praznik — je določil protisporočilo, katero se je vročilo v petek načelniku narodne stranke, ki ima sedaj zopet besedo. Upamo, da se že prve dni prihodnjega tedna — najpozneje pa v sredo ali četrtek — prično zopet posvetovanja pravne odbora. Že danes pa moramo povdarjati absolutno potrebo, da se pravna pogajanja ugodno končajo, še preden pride v adresnem odseku do meritornega sklepanja. Potrebno je v interesu celokupnega slovenstva, da adresa deželnega zbora kranjskega postane markantna spomenica slovenskega naroda o svojem položaju, o svojih željah in potrebah.

Potrebno, nujno potrebno je danes, da slovenski narod po jedinem javnopravnem organu, ki mu je v ta namen na razpolago, po kranjskem slovenskem deželnem zboru stopi pred ljubljene in modrega vladarja, ki z jednako ljubeznijo ljubi vse svoje narode, ter mu nariše v kratkih potezah neizmerno žalosten položaj slovenskega ljudstva v nekaterih deželah avstrijske krone, proseč ga za odpomoč v zmislu pravice in obstoječih državnih zakonov. To bi bilo krasno pričetno delo zedinjenih slovenskih strank in da je to delo umestno in potrebno, za to nam pričajo obupni klici, ki prihajajo iz vseh slovenskih pokrajin. Te obupne klice naj poslušajo in uvažujejo oni, ki sodelujejo pri pravem delu, in vse naj navdaja iskrena želja: **Naprej, za vzajemno delo!**

(Za skupno delo.) »Sloven. Narod« poskuša vsa sredstva, da bi spravo prepričal ali vsaj kar moč obtežil. Tako včerajšnji »Narod« zopet objavlja nov Slančev nesmiselni članek proti spravi, gledé akcije o spravi pa hoče odvrniti pozornost slovenskega občinstva od stvari ter udriha po ne ljubih mu katoliško-narodnih poslancih. Tako v istem listu zahteva, da naj poslanec dr. Papež, Povše in Kalan odgovarjajo na njegove domneve, da naši zaupniki niso stavili nobenih pogodbenih ponudb. Ker se pravna akcija nadaljuje, in ker ima sedaj nasprotna stranka tudi pismene ponudbe naše stranke pred seboj, kakor je imela poprej ustmene, zato se v te osebnosti ne spuščamo, marveč le konstatujemo, da je bil ob koncu pravne seje, dne 5. jan. vsprejet sledeči formalni predlog: »Današnje koncesije naj vzame narodna stranka v pretres in v prihodnji seji naj gospodje odposlanci povedo svoje želje.« Stvar je popolno jasna, torej ni treba, da bi o nji nadalje govorili, ter premalenkostna, da bi ž njo kakorkoli pozornost odstra-

njali od vелеvažne pravne akcije, o kateri se mora kmalu izreči končna, upajmo, za ves slovenski narod rešilna beseda.

(Reduta izgnila!) Zadnje dni meseca januarja je padlo znamenito, Ljubljancem dobro znano poslopje, reduta. Z njo smo izgubili zadnjo hišo nekdanjih jezuitskih stavb krog cerkev svetega Jakoba. Očetje jezuiti so imeli ob cerkvi sv. Jakoba tri poslopja: Kolegij, gimnazij in seminarij ali vzgajališče. Predno so se naselili v Ljubljani, jim je bil odmenjen frančiškanski samostan, tedaj skoro prazen. Nadvojvoda Ferdinand pa je izprevidel, da ne bi bil ondi pripraven prostor za redovnike, ki se posebno pečajo z vzgojo. Tik tedanjega franč. samostana je bilo mestno ozidje in mestna vrata. Zato je dal jezuitom cerkev in ubožnico pri sv. Jakobu, ubožnico pa je premestil v franč. samostan. Frančiškonom je nadvojvodinja Marija sezidala novo bivališče. Cerkev so imeli torej frančiškani in oskrbniki ubožnice skupno. To se je zgodilo leta 1596. Prvi jezuiti so prišli v Ljubljano 21. januarja 1597, namreč dva patra in en brat. Ostali so kot gostje pri škofu za teden dni, ker še ni bilo popravljeno njih stanovanje pri sv. Jakobu. Potem so se lotili dela. Da bi dobili prostor za novo cerkev in za kolegij, so kupili 30 hiš, jih podrli in sezidali veliko novo cerkev in kolegij na desni strani vhoda v cerkev. Kostanjeviški samostan jim je daroval hišo zaseminarij. Očetje kupijo še šest hiš, kjer je sedaj Virantov vrt, jih prezidajo in zvežejo staro hišo s hodiščem z novo skupino (l. 1634). Kolegij je torej stal na desnici cerkve, kjer je sedaj trg, zadaj je bil vrt in potem staro semenišče v kotu, kjer se dandanašnji križajo Rožne in Zvezdarske ulice. Na levici so začeli zidati nov gimnazij in ga dovršili z darovi deželnih stanov l. 1658, kar svedoči kronogram

AeDes noVae gIMnasII (-1658)

Aere orDInVM CarnoLIae (1658)

To je torej ono znamenito poslopje, kjer so več kakor sto let zajemali naši predniki zaklade učenosti. Tu so se izobrazovali Valvasor, Thalberg, Vodnik, Kopitar, Vega in drugi. Včasih je pohajalo ta gimnazij do 600 dijakov. Vse jezuitske stavbe so pogorele l. 1744, eno leto potem, ko je bil jezuitski red zatrt. Nastal je požar v Krakovem in se razširil tudi na to stran Ljubljane. Kolegija niso več pozidali, ampak ostanke porušili, gimnazij so pa popravili, in je rabil kot tak do l. 1788. Tu je bila tudi normalka in anatomijska dvorana. Del te hiše pa so porabili od l. 1786 tudi za veselice in prav ta del se imenuje reduta. Posebni red je urejal te veselice. Vsakdo se je smel udeleževati veselice, le služabniki v livreh ne. Prepovedano je pa bilo tudi prihajati z ostrogami ali z orožjem izvzemši vojake. Vstopnina k veselicam je znašala 40 kr., pozneje nekoliko več. Pri vsaki veselici je bilo prisotnih krog 300 udeležencev. Da je to poslopje služilo tudi pozneje še koncertom, veselicam in sejam deželnega zbora, je vsakomu še v spominu. V kratkem času se pa dvigne iz tal nova šola in župnišče. Novo poslopje bo torej vsaj približno ustrezalo onemu namenu, kakor prvotno.

V. S.

(Jeranova dijaška mlza.) Za mesec januarij je bilo plačati v ljudski kuhinji dijakom za hrano 215 gld. 42 kr., drugi stroški za stanovanje, za hrano po stanovanjih in za šolske potrebe znašajo 75 gld. 50 kr., skupaj 290 gld. 92 kr. — Darovi za to dobo znašajo 195 gld. 50 kr. — Z ozirom na ta račun in na vedno rastoče potrebe priporočam tudi v prihodnje uboge dijake blagim dobrotnikom v dobrohotno podporo.

V Ljubljani, 3. februarja 1898.

A. Kalan.

(Predavanje.) V četrtek je predaval vodja Povše v Katoliškem domu o novem davku. — Govor je bil izvrsten. Trajal je poldrugo uro, a bil je toli zanimiv, da je zbrano občinstvo ves čas z največjo pazljivostjo poslušalo. Govor objavimo po glavni vsebini. — Danes smo natisnili prvi del.

(Dne 13. februarja) bode, kakor vse kaže, v »Katoliškem domu« zopet prav živahno. Ta večer se na »Zvezini« predpustni veselici otvori z dramatično predstavo oder »Katoliškega doma.« »Zveza« se trudi, da bode ta otvoritev kolikor mogoče sijajna.

(Od sv. Križa pri Litiji.) Kakor smo že poročali, je pri nas lani toča napravila po nekaterih

vaseh dosti škode, a dotični ljudje se niso dobili nobene denarne pomoči od države. Kdo je vzrok temu, ali okrajno glavarstvo ali deželna vlada? V ime prizadetega ljudstva dvigamo krepko svoj glas, naj se v državnem zboru dovoljena svota kmalu izplača, ker ljudje potrebujejo denarja za vinograde, ki so bili od toče prizadeti. — Lepi dnevi januarija so ljudi privabili iz zaduhlih sob v vinograde, kjer pridno »režejo«. Nekdo je že celo dal kopati, a drugi dan je padel sneg. Preveč priden pa seveda ne sme človek biti.

(Javnega predavanja) prihodnji četrtek v »Kat. domu« ne bo, ker se v dvorani postavlja gledališki oder.

(Shod na Bledu) sv. Blaža dan obnesel se je prav sijajno. — Zjutraj je sicer naletaval sneg; ali proti osmi uri se je razvedrilo. Nekoliko pred deseto uro je postalo vse živo na Blejskem jezeru, katero je čez in čez pokrito z ne posebno debelo, pa vendar dovolj močno ledeno skorjo, da je držala velike množice ljudstva, hitečega h cerkvi na otoku, kjer se je brala sveta maša in delil blagoslov sv. Blaža. Po končani pobožnosti na otoku se prične shod v prostorni dvorani pri Petranu, ki je bila natlačeno polna čvrstih gorenjskih mož. Ne rečemo preveč, če pravimo, da jih je bilo čez štiri sto večinoma Blejcev; pa tudi Gorjanov in Bohinjcev smo videli mnogo med njimi. Najpred nastopi predsednik katoliškega slovenskega društva za radovljiski okraj gosp. Janez Vurnik, ki pozdravi navzoče in predstavi vladnega zastopnika okrajnega glavarja g. viteza Kalteneggerja. Spominja se v izbranih besedah pomenljivih dogodkov, ki posebno letos zanimajo nas kot katolike in avstrijske državljane. Obhajamo namreč šestdesetletnico papeževga mašništva in dvajsetletnico njegovega papeštva — ob enem pa tudi petdesetletnico, odkar vlada presvetli cesar Fran Jožef avstrijske narode. Pozivlja navzoče, da obema zakličejo trikrat »Živio« in »Slava!« kar se tudi z navdušenjem zgodi. — Potem poročajo po vrsti poslanci gg. Pogačnik, Ažman in dr. Krek o državnem in deželnem zboru in o zadnjih političnih dogodkih, v kolikor se tičejo v obče slovenskega naroda, in to še posebej na Kranjskem in Gorenjskem. — Prvi govornik g. Pogačnik, je posebno živo naslikal znane dogodke v dunajskem parlamentu in je navedel, da je glavni vzrok nezaslišanemu ravnanju in nasprotovanju nemških poslancev ta, ker se bojé za svojo nadvlado in ker nočejo pravični biti Slovanom. Vodi jih načelo, da Avstrije treba ni, če ni nemška; ko nasproti Slovani in nemška katoliška stranka terjajo, da naj bo Avstrija vsem narodom pravična! In ker stvari tako stojé, da na Dunaju nočejo biti pravični Slovanom, zato sklene govornik z opominjem, da naj se Slovani obrnejo proč od Dunaja, in težišče prelože v deželne zbornice! Lep govor je bil vsprejet z živahno pohvalo. Deželni poslanec g. Ažman je poročal o razpravah v deželnem zboru in kako je on vmes posegal posebno v korist svojih volilcev. Pokazal je, kako si je ves čas prizadeval spolniti pri svoji izvolitvi dano besedo; delovati namreč vse skozi po geslu: Vse za vero, dom, cesarja! — Tudi njegov govor je bil s pohvalo sprejet.

O tretjem govorniku g. dr. Kreku je pa že tako znano, da povsod, kamor pride, s svojo navdušenostjo poslušalce za se pridobi in za sabo potegne. V poljudnem, prepričevalnem svojem govoru je pokazal navzočim, da sta najhujša naša sovražnika kapitalizem in socialni demokratje. Koliko škodujejo denarni mogotci in židje kmetom, obrtnikom in delavcem, se spozna iz tega, ker imajo večino denarja v svojih rokah in s tem podražujejo kredit in narekujejo ceno pridelkom in živini. Prva in nujna koraka, izmuzati se počasi iz pesti velikega kapitala, sta naprava deželnih zavarovalnic in kmetijskih ter obrtnijskih zadrug. Obé postavi ste bili že sproženi v državnem zboru, ali nagajivost nemških nasprotnikov, med katerimi je bil tudi baron Žvegelj, je preprečila vsako koristno delovanje. Burno odobravanje in ploskanje je sledilo tem besedam, ki so prišle iz srca in segle tudi v srce! Potem nastopi odbornik blejske občine g. Kežar in bere naslednje resolucije, ki so bile enoglasno sprejete: Naši državni in deželni poslanci naj se potegujejo za to: 1. da se spremeni lovška in gojzдна postava v korist kmetijstva in pašništva. 2. da se napravi deželna zavarovalnica. 3. da se

polajšajo davki nižim stanovom in se ž njimi obremene bogatini. Poslednjemu enak predlog, stavil je tudi g. Dragotin Repe. Gospod Matija Mrak stavi potem sledečo resolucijo: Shod katoliškega slovenskega društva pri Petranu na Bledu pozivlja slovenske poslance v deželnem zboru v Ljubljani, da naj v imenu vseh Slovencev v adresi na cesarja obsodijo kar naj ostreje znano obstrukcijo nemških kričočev! Da je bila resolucija enoglasno sprejeta, ni treba še posebej omenjati. Konečno še blejski kapelan gosp. Evgen Lampe stavi resolucijo, ki naj se ne zapiše samo na papir, ampak katero naj si pričujoči moške zapišejo v srce: da naj bodo tudi stanoviti v sklepah, katere danes odobravajo, in naj se stanovitno in skupaj drže, ob času skušnjave recimo ob raznih volitvah! Shod se je mirno izvršil in gotovo ne ostane brez dobrih uspehov.

(Potres) smo čutili danes pet minut pred tretjo uro popoldne v Ljubljani. Precej močan sunek je trajal kaki dve sekundi. Smer mu je bila od jugovzhoda proti severozapadu.

(Iz Kostanjevice.) Vem, da Vam ne manjka v sedanjem času poročil o veselicah, toda upam, da ne odrečete prostora kratkemu poročilu o naši veselici z dné 2. t. m. z ozirom na njen dober namen. Pred dobrim mesecem je pogorelo na Ostrcu osem gospodarjev, in kaj pametna je bila misel, da se napravi veselica v korist tem ubogim ljudem. Vršila se je v obširni šolski sobani, ki je bila natlačeno polna domačega in tujega občinstva. Po dr. Ipavčevi »Slovanski pesmi« je bil razmeram primeren proslov. Za tem so bili v programu trije mešani zbori A. Nedvedov: »Na goru«, Foersterjev: »Domovini«, Vilharjev: »Lunici« in jeden možki zbor Hudovernikov: »Naša zvezda«. Dirigentu g. učitelju Potrebinu moramo le čestitati, da je iz primeroma malega zbora veliko naredil. Inteligenca je sicer petja navajena, toda da so ji pesmi ugajale, se vidi iz tega, ker so morali štiri zборе ponavljati. Med pesmje je bil uvrščen duo za citre spremljan od goslij, ki pa radi vročine ni došel do prave višočine. Za tem je sledila igra, v kateri je pokazala svojo zmožnost režiserka g. učiteljica Olga Gašperin. Ne bom navajal posameznih oseb, samo g. Rabuzo moram pohvaliti z ozirom na izvirno komiko. V diletantskih predstavah se res navadno vse hvali, toda to je resnica, da ima ta gospod velik talent in doseže vselej velik uspeh, ker igra popolno naravno. Njegov oderuh bi povsodi ugajal. Po igri je bila loterija, ki je prinesla precej dobička. Bodi na tem mestu izročena vsem dobrotnikom zahvala v imenu pogorelcev.

(Naslovna knjiga za stolno mesto Ljubljano), katero je založil in izdal tukajšnji knjigotržec O. Fischer, izšla bode prvič koncem prihodnjega tedna v nemškem jeziku. Obsezala bode popis Ljubljane, poštne in brzojavne določbe, seznam imejteljev telefona, imenik ulic, cest in trgov, imenik hišnih posestnikov, obrtnikov in trgovcev, seznam privatnih in učnih zavodov, imenik vseh v Ljubljani se nahajajočih društev, korporacij itd., in konečno imenik stanovnikov ljubljanskih.

(Oddaja poštnih pošiljatev.) S 1. svečanom 1898 nastopile so za občinstvo gledé oddaje poštnih pošiljatev sledeče spremembe: 1.) Na vseh onih poštnih uradih, kjer so za različne pošiljatve (priporočena pisma, denarna pisma, poštne nakaznice itd.) posebni oddelki, imajo stranke poslužujoče se poštno prejemne knjige v le-tej za vsak oddelek poseben predel določiti, ali si pa za vsak oddelek posebno prejemno knjigo nabaviti. 2.) Če se oddaja na pošto več tovarnih pošiljatev (maksimalno število je 3 z jedno samo spremnico, zadostuje jedna sama spremnica le tedaj, če so pošiljatve jednake vrste, nikakor pa ne za pošiljatve različnih vrst n. pr. objednem za vrednostne pošiljatve (z vrednostjo nad 20 gl.) in za navadne pošiljatve (z vrednostjo do všteti 20 gl. ali pa brez vrednosti); z jedno samo spremnico se morejo tedaj le do 3 vrednostne pošiljatve ali pa do 3 navadne pošiljatve odpošljati. 3.) Od gori označenega dne naprej mora se tudi pošiljatvam do 50 gr. teže pridejati poštno spremnico, kakoršna je od poštne uprave predpisana. 4.) Ker so tovarne pošiljatve v bodoče ne bodo več kakor doslej spremljale z lističi z utisnjenim imenom oddajne pošte, marveč le z lističi, na kojih bo na-

značena dotična zadnja železniška proga, mora biti kraj, kamor je pošiljatev namenjena, kolikor mogoče natančno napisan; radi tega imajo tudi poslujoči uradniki nalog zahtevati od strank, da se le-tè ravna v tem oziru strogo po tem predpisu. 5.) Pri določanju teže pri pošiljatvah brez vrednosti upoštevali se bodo od 1. svečana t. l. naprej le celi ali pol-kilogrami, dočim se bodo teže manje nego pol kilograma zaračunavale za pol kilograma. Pri vrednostnih pošiljatvah se bo teža kakor doslej določala po kilogramih in gramih; prebitki pod 1 gramom se ne bodo upoštevali.

(Osemdesetletnico) je dné 30. januarija slavil preč. g. stolni prošt in protonotar Ig. Orožen v Mariboru, na duši in telesu še čil in zdrav. Želimo velezaslužnemu gospodu še mnoga leta.

(Premeščen) je sodni pristav g. A. Kokol iz Šoštanja v Maribor; na njegovo mesto pride g. dr. H. Neuberger.

(Okr. zastopa na Vranskem) načelnikom je izvoljen gosp. V. Drča, veleposestnik na Gomilskem.

(V Vitanju) je Steinamerjevo fužino, v kateri je do 30 kovačev delalo kose, uzel v najem jud dr. Münger. Odpustil je domače delavce ter pripeljal svoje. Doslej v Vitanju ni bilo židov.

(Koroške učiteljice) so izročile dežel. zboru prošnjo, naj se ustanove nadaljevalne gospodarske šole za dekleta in napravi c. kr. žensko učiteljske v Celovcu.

(Iz Celovške škofije.) Misijon je bil od 16. do 24. jan. na Dholici pod vodstvom oo. Doljak in Vrhovec S. J. Pridige so bile dobro obiskane. — Razpisani sta župniji Karnski grad in Mali Št. Vid. — Župnijo Bistrica ob Zili bode začasno oskrboval provizor v Gorah. — Mil. g. prošt L. Vavtižar se dné 16. t. m. vmeti na proštijo Dobrlavas.

(V Celovcu) se je dné 29. t. m. vstrelil 22-letni poročnik W. pl. Grünwald 17. pešpolka, pravijo da zbog obilnih dolgov. Truplo so prepekljali v Gradec.

(Iz Trsta in okolice.) Odkar so izstopili slov. poslanci iz deželne zbornice tržaške, ni posebnega zabeležiti iz političnega življenja tržaškega, vse se je nekam »zabasalo«, da ne more prav dalje. Ali so pa morda zares slovenski poslanci in Slovenci sploh oni faktor, ki prav za prav »dela politiko« v Trstu? Kaj bi res bilo, ako bi ne bilo tu Slovencev? Saj bi morali Garibaldinci in židje od dolgega časa poginiti, zlasti v tem času sive megle! Potem pa še pravijo progresovci, da bi tržaški Slovenci že še kaj dosegli, ako bi ne imeli sedanjih zastopnikov v deželnem in mestnem zboru. Kakih jim neki žele? Morda take, ki bi trobili v njih rog? No, potem bi bilo hitro zabave konec! Tako pa je še vedno kak »hetze«, posebno tedaj, kadar se gré za »glasovitega« viteza Nabergoja, tedaj je h krati na nogah ves aparat tržaške »mularije v elegantnih cipolah« in ves aparat lahonske tajne »policije« in v Trstu je vsaj kaj govoriti. — Ti Lah! so res kratkovidni ljudje! Ako bi oni hoteli Slovence uničiti, bi morali vse drugače postopati ž njimi, kajti Slovenec, kakor vsak drug ima že po naravi v sebi isti čut nasprotovanja in afrontaže, ki baš tega noče, kar hoče njegov nasprotnik. Slovincem je le treba neke malega dovoliti, dati in priznati, pa so takoj mirni in zadovoljni in še tu in tam se izvali iz zadovoljnežev kak renegat ali izdajalec... Toda Italijani niso diplomatje! Toliko več diplomacije bi bilo priporočati pa Slovincem. Nekaj glasov je čuti, da bi slovenski poslanci tržaške zbornice storili prav, ako bi tirali dvojno abstinenco, deželnozborniško in mestnozborniško abstinenco, to pa že zaradi dostojanstva. Sicer ako bi se uresničil predlog žida Veneziana — in židje v Trstu so sploh »genijalni« ljudje — bi ne bilo treba tirati slovenskim poslancem nikake abstinence, a tudi ne izvajati svoje poslanske dolžnosti, to pa radi tega ne, ker bi slov. zastopnikov sploh ne bilo — po Venezianovem volilnem redu. Ta volilni red bi namreč omogočil, da bi okoličani ne imeli nobenega zastopnika, Lah! pa vse, kajti po tem redu bi splošno, brez razredov, smeli voliti vsi oni, a le oni, ki so uživali elementarno šolsko naobrazbo, vsi drugi pa bi bili izključeni od volilne pravice. Ali ni to zares genijalno? Sedaj bi prav prišlo ono zabranjenje okoličanov do šolske izobrazbe, za katero

si je pridobil tržaški magistrat pod žezlom Mojzesov in Aronov nevenljivih zaslug. Ali je pa že morda stalo v načrtu tržaških milijonarjev, da se z oviranjem ljudske naobrazbe po okolici omogoči ta korak z volilno sleparijo? Mogoče je vse pod solncem. Ali kakor rečeno, Slovenci morajo postati hujši diplomatje, njihovo politično obzorje se mora tembolj razširiti, čimbolj ga hočejo krčiti tržaški Mojzesi in Aroni. Sredstev jim ne zmanjka! Tudi v socijalnem oziru je Trst sedaj precej na suhem. Celo v tem predpustnem času ni vse tako, kakor bi bilo pričakovati v bogatem Trstu. Ali se je svet celo naveličal razposajen biti? Sicer se prirejajo kake maškarade, po gledališčih je nekoliko vrenja, a prav nič posebnega, vse obrabljeno, naveličano, samo to je novo skoro vsaki dan, da se kak življenja trudni poda prostovoljno ne vem če v — Abrahamovo naročje. Naši Slovenci se pa gibljejo kolikor morejo, toliko, da pojavljajo svoje življenjske sile in svoj narodni obstanek in ker tudi oni vedo, da je sedaj — predpust. Sedaj jim preslavni magistrat vedno gleda na prste celo v prirejanju veselje in bi včasih rad, da bi Slovenci poleg slovenskih pilepljali tudi italijanske vabilne plakate ali pa nobenih ali pa da celo opusté svoje veselice!

(Iz Trsta.) Okolica tržaška snuje svojo velevažno zavarovalnico goveje živine in prireja svoje kmetijske shode. Na enem teh shodov, v Proseku, je minulo nedeljo na predlog poslanca viteza Nabergerja sklenilo več kmetovalcev, da zaprosi po svoji kmetijski družbi v Trstu visoko poljedelsko ministerstvo, da bi se ono oziralo na težnje tržaških okoličanov glede na brezobrestna posojila onim kmetovalcem, katerim je uničila vinograde trtna uš. Taka resolucija se je sklenila na podlagi interpelacije poslanca Kompareta v isterskem deželnem zboru, katero je vrli zastopnik storil na vlado z ozirom na tužne razmere isterskega vinogradnika, na razmere, ki so pa prav podobne z onimi tržaškega okoličana. Ta interpelacija se glasi namreč tako, da bi slavna vlada z ozirom na to, da tržaška in isterska deželna oblast noče prav nič storiti od svoje strani za ubogega slovenskega kmeta, to pa iz samega političnega sovraštva ne, — da bi slavna vlada z ozirom na to strankarsko postopanje omenjenih oblastij ukrenila samostojno nekaj v pomoč nesrečnim vinogradnikom Trsta in Istre. Iz tega koraka se izpozna, da tržaški okoličan noče propasti, kakor mu žele njegovi zakleti sovragi, marveč, da se hoče postaviti na svoje noge in to ob krepki rami svojih ljubljenih zastopnikov. In kar ginljivo je videti, kako gredo ti med svoje ljudstvo in jih poučujejo in jim pomagajo na domu samem, ker jim ni dano že v zbornici tržaški, samo da izvršujejo svojo sveto narodno dolžnost. In da jo izvršujejo, v to je dokaz omenjena po vitezu Nabergerju nasvetovana in jednoglasno sprejeta resolucija na kmetijskem shodu minule nedelje na Proseku.

(»Nadebudna« mladež.) Iz Celovca dne 2. februarja: Trije dijaki so zadnjič v pravečem nemškonacionalnem naučenju pobijali okna knezoškofijskega duhovnega semenišča. Storili so to, kakor so sami izjavili, prav »iz prepričanja«. Policaji so mlade vročerkvneže posadili čez noč na hladno in naznanili stvar vodstvu, ki ima nadalje ukreniti. — Dogodek sam na sebi ne dosti znaten, je jako značilen za duh, katerega je prevzeta tukajšnja šolska mladež, in kateri se goji od višje strani! Po demonstracijah koncem meseca novembra so baš dijaki igrali glavno vlogo, kaj čuda, da i sedaj še nočejo odložiti kamenja. Dobrega sadu od take vzgoje pač ne moremo pričakovati!

(Občinske volitve v Rovinju.) Pri zadnjih obč. volitvah v Rovinju je sramotno propala vladajoča stranka, kateri na čelu je znani dr. Bartoli, bolje Bartolić, ki je na čuden način prišel v državni zbor.

(Hrvatski tamburaši v Angliji.) Iz Londona se poroča, da so člani tamburaškega zbora »Sloge« neki dan udarjali pred prestolonaslednikom princem Valeskim in njegovo obiteljjo. Princ je izrazil svoje posebno zadovoljstvo.

(Iz laškega Vidma.) »Naši Mohorjani.« Družba sv. Mohorja v Celovcu je zares mogočna družba. Noben bi tega ne verjel, kako velik utis dela se svojimi 70.000 udi na Lahe najnovejšega kroja. Kar strmé in premišlujejo, kaj utegne priti

iz tega, ako bo šlo tako naprej. Teh 70.000 udov z šestkrat toliko knjig, katere dobivajo ti udje za en sam goldinar na leto, se zdi Garibaldincem, kakor cela tihotapna armada, ki hoče preplaviti Furlanijo in jo — kar čez noč posloveniti. Lasje so se jim jeli ježiti pred možnostjo, da bi se beneški Slovenci h kratki utegnili zbuditi pod lupino italijanstva, katero jim je poveznila na glavo — »zgodovina«, in se zavedati, da so prav za prav Slovenci in ne Italijani. To bi bilo res strašno, ako bi Slovenci utegnili izpraskati raz ta starodavni »pergament« furlansko ravan, »slôve«, katere je napisal nanjo tujec, in obnoviti svoja stara, slovenska slôva! In kaj vse bi vtegnilo še slediti temu? Nevarnost je eminentna, kajti — Bovec ni daleč od Vidma in Bovec je že čisto slovenski, izvzemši kakega nemškega uradnika ondi, kateremu lepše zveni beseda — »Flitsch«. Potem bi se lepo spojila slovenska Švica z slovensko Benečijo in Panislava bi bila bogateja za jedno — svilnato krilo! To toraj treba preprečiti dokler je še čas, dokler ni prepozno: hidri panslavizma treba zopet odsekati to najskrajnejo glavo, ki je zopet pognala iz stare rane. In na vdarec po tej glavi panslavistiške hidre so jeli prav zelo misliti merodajni krogi v Italiji — morda celo na komando iz Berolina, in meč se že brusi. Za v prvo toraj hoče italijanska vlada, tako vsaj se že govori na glas v našem mestu, obrniti svojo posebno pozornost na naše kraje, kjer živi slovenski rod. Nastaniti hoče več radikalno italijanskih učiteljev na tukajšnjih ljudskih šolah, kateri morajo strogo paziti na to, da se vzbudi (?) v ljudstvu pravo italijansko rodoljubje in da p o z a b i (!) na to, da se pretaka po njegovih žilah še precejšen tok slovenske krvi. Šole hoče še pomnožiti, po vrhu pa razdeliti med ljudstvo več tisoč poučno-zabavnih in — čujte in strmite! — več sto molitvenih knjig! Da, molitvenih knjig! V tem tiči mirakelj, tako si mislijo skrbni gospodje Garibaldin. spomenika, mirakelj, s katerim se začara vernemu slovenskemu ljudstvu. Ta recept so posneli po načinu družbe sv. Mohorja, ki baje »preplavlja« Benečijo s svojimi knjigami, in da se jim posreči, o tem so uverjeni v dno srca. Častitaj si družba sv. Mohorja! Vrlega posnemalca si našla, ki ti hoče delati — konkurenco! Ali — ali! Stvar ima vendar vse neki drugi pomen. Med beneške Slovence se je zanetil nek žar, katerega najbrže ne ugasi več nobena sila — žar probuja joče se narodne zavesti, in ta žar je mogočen! Sicer se še ne zna mnogo, kje gori, in le prav mrklo plapolje tu in tam kak plamenček, ki pa zadostuje, da peče v vest one, ki želé, da ostani »pergament« popisan kakor je. Pojav te pekoče vesti se že čita v javnih listih Gorenje Italije, kjer se govori o krivicah, kakoršne hočejo prizadevati Slovani italijanskemu narodu na njegovih lastnih tleh s tem, da širijo ondi panslavizem. Ta poročila v resnih, ne humorističnih — listih se prav vrlo čitajo predpustom, posebno ako čitatelj misli na nebrojne »dobrote«, katere izkazujejo Italijani s svojim iredentizmom med slovenskim ljudstvom na njegovih lastnih — avstrijskih tleh. Vendar ondi ne misli iredentizem na molitvene knjige, marveč na to, kako bi še zatiral v slovenskem narodu živ verski čut in bi ga potom demoralizacije in brezverstva pripravil na izdajstvo svojega rodu. Velik razloček je seveda med ljudstvom, živečim že za varnim plotom Italije, ali pa še zunaj tega plota, v kraju še nerešene Italije. Za prve je treba, da se jim oživi čut pešajočega italijanskega rodoljubja in se zatre panslavizem, za druge pa, da se zaduši čut slovenskega rodoljubja in se oživi iredentizem. Nevarnost je torej velika za Benečijo in italijanskim »Mohorjanom« bode naloga, odvrniti to nevarnost, ako — že ni prepozno.

(75.000 kron) je glavni dobiček princ Evgenove spominske loterije. Opomnimo, da je žrebanje že dné 11. februarja.

* * *

(Sejmi po Slovenskem od 7.—12. febr.) Na Kranjskem: 7. v Gorenjem Logatcu, Novem Mestu; 8. v Metliki; 9. v Boštanju, v Grahovem, Zagorju in Mengšu; 12. v Motniku. — Na Slovenskem Štajerskem: 6. v Gornjem Gradu; 8. v Ponikvi; 9. v Pilštanju; 10. v Št. Juriju ob južni železnici. — Na Primorskem: 12. v Sežani.

Društva.

(Slovensko katoliško delavsko pevsko društvo »Zvone«) imelo bode 13. februarja t. l. ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih pred Škofijo št. 14 svoj redni občni zbor s sledečim vspešnim: 1. Poročilo tajnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo revizorjev. 4. Volitev odbora in pregledovalcev računov. 5. Raznoterosti. Člani se tem potom najuljudneje vabijo.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pokrče in okolico) priredi v nedeljo dné 6. svečana ob 3¹/₂ uri popoldne v gostilni pri Mežnarju v Lečji gori občni zbor v sledečim vspešnim: 1. Nagovor načelnika. 2. Slavnostni govor. 3. Govor o šoli. 4. Volitev stalnega odbora. 5. Vpisovanje udov in nabiranje letnih doneskov. 6. Razni govori in nasveti. 7. Prosta zabava in petje šentjurskih pevcev. Slovenci in Slovenke, pridite v obilnem številu.

Začasni odbor.

(Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji) imela je meseca prosinca 1898 prometa kron: 116.788.04. Hranilnih ulog uložilo je 178 strank kron 30.335.66, vzdignilo pa 160 strank kron 19.159.86, toraj več uložilo kron 11.175.80. Izplačala je 16 zadružnikom kron 7870 posojila. Stanje hranilnih vlog koncem prosinca 1898 znaša kron 717.795.27, katere se bodo tudi za naprej obrestovale s 4% brez odbitka rentnega davka.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dijaške demonstracije.

Dunaj, 5. februarja. Danes so se ministri sešli v posvet. Vlada je sklenila, glede dijaških izgrediv najstrožje postopati. Ona smatra to rogoviljenje kot napad na avtoriteto vlade. Sklenjeno je pri vladi, da se ne dovoli dijakom nositi trakov, dokler ne prenehajo vse demonstracije.

Dunaj, 5. febr. Slovanski dijaki so sklenili, da se popolno pasivno držé.

Dunaj, 5. febr. Na vseučilišču je bilo danes precej mirno. Razdeljevali so se listi, ki pojasnjujejo, kaj imajo Nemci pričakovati od vlade. — Danes je vzbudil protest dalmatinskega dež. zbora veliko navdušenje mej slovanskimi dijaki. — Rektor je ukazal tudi vseučiliščno aulo zapreti, ker je bilo ondi mnogo preprirov mej češkimi in nemškimi dijaki. Dva hrvatska dijaka so policaji aretovali. Tovariši so šli k rektorju in proti temu ugovarjali.

Gradeo, 5. februarja. Rektor vseučilišča je odredil, da se začasno ustavijo predavanja, in naznanil, da se bode proti provzročiteljem nemirov postopalo v smislu akademičnih disciplinarnih zakonov. — Tudi na tehnični visoki šoli so predavanja začasno ustavljena.

Gradeo, 5. febr. Zelo resni so dogodki ki se kažejo v dvobojih dijakov in častnikov. Vlada je zato določila, da predavanja prenehajo do 10. t. m. Ako se ne posreči do tedaj napraviti miru, da se zopet lahko prično predavanja, sklenila je vlada, da zapre vseučilišče.

Inomost, 5. februarja. (Dež. zbor.) Posl. Wackernell s tovariši je interpeloval vlado, kaj namerava z ozirom na dijaško stavko ukreniti, da bodo mogli profesorji inomostskega vseučilišča spolniti svojo dolžnost in se mirnemu in svojih dolžnostij se zavedajočemu dijaštvu zagotovi varnost in pravica.

Inomost, 5. februarja. Pri včerajšnjih nemirih so nemško-nacionalni dijaki napadli katoliške dijake ter dva ranili.

Praga, 5. februarja. Rektorat nemškega vseučilišča je ustavil predavanja do 18. februarja. Predavanja na nemški tehniški sicer še niso ustavljena, vendar pa se danes radi preslabega obiska niso vršila.

Zader, 5. februarja. Dalmatinski deželni zbor je soglasno sprejel predlog, v katerem najodločneje obsoja izgrede nemških dijakov, zahteva akademično svobodo za slovanske dijake ter povdarja, da so ob tem vprašanju vsi Slovani jedini. Po tem vsprejetem predlogu se je seja zaključila.

Celovec, 5. febr. V deželnem zboru je bila danes obsežna šolska debata. Slovensko stališče je zastopal poslanec Grafenauer. Odurno sta nas napadala posl.

Ghon in Artur Lemisch. Govorila sta tudi knezoškof in Palla, ki je povzdigoval novo šolo nad vse. Nemci so nato debato siloma zaključili.

Pulj. 5. februvarija. Deželni zbor je po daljši, zelo burni debati odkazal predlog, naj se čestita papežu k njegovi šestdesetletnici, politično-ekonomičnemu odseku. Ponavljali so se ves čas običajni škandali na galeriji.

Levov. 5. februv. Pri državnozborski dopolnilni volitvi je dobil p. Stojalovski 415, njegov protikandidat Jachowicz pa 20 glasov.

Krakov. 5. februvarija. „Czas“ izjavlja na podlagi zanesljivih informacij, da je poročilo dunajske židinke „N. Fr. Pr.“ o pogovoru grofa Badenija z nekim prijateljem pariškega dopisnika londonske „Times“ popolno izmišljeno in torej na celi črti neresnično. Grof Badeni o avstrijskih političnih razmerah ni z nikomur govoril in so mu tudi dejstva, ki se navajajo, popolno neznan.

Brno. 5. februvarija. Mej sejo deželnega zbora se je zbralo 500 do 600 delavcev, ki so priredili burno demonstracijo. Čuli so se živio-klici na socialno demokracijo in splošno volilno pravico. Policija je nemirneže razgnala.

Kolonija. 5. februvarija. Kolinski list poroča, da zahteva Rusija od Srbije svoto dolga 300.000 rubljev, da s tem pokaže svojo nevoljo zaradi zadnjih dogodkov v Srbiji.

Umrli so:

4. februvarija. Marija Bitenc, delavčeva hči, 1 leto, Cesta na loko 10, božjast.

V otroški bolnišnici:

2. februvarija. Aleksander Umek, črevljarski sin, 1 leto, jetika.

V bolnišnici:

30. januarja. Alojzija Köhler, tovarniškega uradnika žena, 55 let, hemiplegia dextra. — Nikodemus Koechler, nadlampist, 53 let, hemiplegia dextra. — Jožefa Sitar, čevljarja žena, 33 let, srčna hiba.

31. januarja. Ana Pristave, pomožnega uradnika hči, 9 mesecev, jetika.

1. februvarija. Marija Strus, dainarica, 60 let, pljučnica in ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
4	9 zvečer	713,1	0,0	brezv.	oblačno	
5	7. zjutraj	713,8	0,0	p. m. svzh.	sneg	20-1
	2. popol.	718,8	0,3	sr. jvzh.	„	

Srednja včerajšnja temperatura 1,6° za 0,3° pod normalom.

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, isto-tako tudi protijetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradeo, dne 2. februvarija 1897.

Provincijal
brat Emanuel Leitner.
nadzdravnik.

232 100—91

VABILO

na

II. redni občni zbor

„Kmetijske hranilnice in posojilnice
v Starem trgu pri Ložu

registrovane zadruge z neomejeno zavezo“

ki se bode vršil

v nedeljo, dne 20. februvarija 1898

ob 3. uri popoldne

v prostorih „kons. društva v Starem trgu.“

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računa za upravno leto 1897.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

K obilnej vdeležbi vabi p. i. ude

93 1—1

načelstvo.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

„Hranilnice in posojilnice v Vipavi,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo“,
kateri se bo vršil

dne 20. t. m. (pustno nedeljo) ob 4. uri pop.

v posojilnični pisarni v Vipavi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Potrjenje računa za leto 1897.
4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
5. Slučajni nasveti.

94 1—1

Načelstvo.

Razpis.

Podpisano županstvo razpisuje porazumno s
slavnim c. kr. okrajnim glavarstvom v Črnomlju

službo občinskega tajnika

ki bode opravljal tudi posel okrajne bolnišnice.
Letna plača znaša 580 gld., ki se bržkone
še v tem letu poviša na 650 gld.

S spričevali opremljene prošnje vlagati je
do 1. marca t. l. pri tem županstvu.

Županstvo mestne občine Črnomelj,
dne 2. svečana 1898. 95 3—1

Kanarčki.

Fini pristni harški žlahtni žvrgolivci.

837 10-9 (Echte Harzer Kanarienvogel.)

razpošiljam s povzjetjem po 4, 5, 6 in
8 gld. jednega, v osmih dneh pos-
kusnje ga tudi zamenjam; samice
istega rodu po 1 gld., s čopico po
1 gld. 50 kr. Jamčim za vrednost
in živi dohod. Pri vprašanjih prosim
pismeno znamko priložiti.

Srečko Tomažič,

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 33.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Koledar katol. tiskovnega društva
za l. 1898, namenjen zlasti slovenski duhov-
ščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko
400 šolarjev. Neudom stane lepo vezan gld. 1-20.

Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa
za vse dneve tega leta. — Spisal o. Brunon Vercurasse, du-
hovnik D. J.; preložili lavantinski bogoslovci. — I. zvezek
(od 1. prosinca do 30. rožnika) velja broš 1 gld. 50 kr., po
pošti 10 kr. več. — Drugi del izide okoli Velike noči.

500 53—38

Preč. duhovščini
uljudno priporočam
svojo delavnico
za
slikarjijo na
steklu,
zlasti za izdelovanje
cerkvenih oken
z umetno slikarjijo
Ed. Stuhl
v Graden.
Annenstrasse 35.
Najboljša spri-
čala in pohvale
za izvršena dela
razpošiljam na
zahtevo.

Slavnemu p. n. občinstvu in prečast. duhovščini uljudno
naznanjam, da izvršujem

ključavničarski obrt

ter se priporočam za vsa v to stroko spadajoča dela, osobito
pa za napravo

štedilnih ognjišč, ograj itd.

po kolikor le mogoče najnižjih cenah.

Ako kdo cenjenih naročnikov ne more priti osebno
k meni, blagovoli mi poslati dopisnico in pridem takoj sam
k njemu.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Janez Smolè,

ključavničar.

(61) 10—4

Opekarska cesta št. 11 v Ljubljani.

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode

v Ljubljani. Poljanska cesta 8,
poleg Alojzijevega

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in dobrotnikom v najna-
tančnejše izdelovanje

monštranc, ciborijev, ke-
lihov, tabernakljev,
svečnikov, lestencev,
križev na. 764 14

iz najboljših kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Posestvo v Kranju št. 6,

na jako lepem prostoru, se pod prav ugod-
nimi pogoji

prostovoljno prodá.

Več se izve pri posestnici Mariji Ravnik
v Kranju št. 6. 73 3—3

Naznanilo.

Opiraje se na priporočilo v „Škofijskem Listu“
II. šte. t. l. ponudimo letošnje 663 13

izvrstno vino,

vsem prečast. gg. cerkvenim predstojnikom, pa tudi
drugim duhovnikom in kupecem po sledečih cenah:

1. Mašno vino hktl. od gld 25 do 28
2. Navadno samizno vino,
tudi zajamčene pristnosti „ „ „ 22 „ 24
3. Vino nižje vrste in poluvino „ „ „ 15 „ 18

Večjim odjemalcem bodisi mašnih ali drugih
vin cene po dogovoru.

Zadruga postreže tudi s finimi dezertnimi
in buteljskimi vini.

Najmanjša kvantiteta pod 1, 2, 3 je 56 litrov.
— Cene veljajo leco Postojna do preklica.

Registr. vipavska vinarska zadruga.

Novo ustanovljena in novourejena domača
stavbinska in umetna steklarija

tvrdke

503 21

Avg. Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta 9, poleg „Figovec“

se priporoča prečast. duhovščini
in cerkvenim predstojništvom v
naročila za izdelovanje

cerkvenih oken in vrat vdelanih s ka-
tedralnim steklom ali s svincem obrob-
ljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno
slikarjijo

vse strokovnjsko dobro, zajam-
čeno in trpežno izvršeno v lastni
delavnici, od najpreprostejšega do
najfinejšega dela. — Ob enem
opozarja na lepo svojo zalogo
vsakovrstnega

steklarskega blaga

kot so: porcelanasti predmeti, zra-
cala, steklo v ploščah, svetiljke, po-
dobe, okviri za podobe itd.

Prevzema vsa

stavbinska steklarska dela

in popravila po najnižji ceni.

sidro

Liniment. Capsici compos.

231 7 iz lekarn Richter-jeve v Pragi

priznane izvrstno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
domače zdravilo kar kratko kot 707 39—16

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z
znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna

pri zlatem levu v Pragi.

Delavnica kleparskih, ključarskih.

ANTON BELEC

Št. Vid nad Ljubljano
izdeluje ter ima v zalogi

cerkvene svetilnice ali stalnice

dve po 793 12
iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld., iz medenine 22, 24, 28, 32 gld., iz topaka 40, 50 gld.,

obhajilne svetilnice

iz kositarja po 2 gld., iz medenine po 5, 8, 10 gld.

pušice z zvončki

za pobiranje miloščine, iz kositarja po 1-50 gld., iz medenine 5 gld.

štedilna železna ognjišča

vsa železna in tudi razna za vzdlati.

!!Pokrivanje zvonikov!!

Barva ne zvonikov
napeljevanje strešnih žlebov in strelovodov.

Razne želez. ograje, vrata, omrežja za pokopališča id.

S kritevjo zvonikov prevzema ob jednem tudi tesarska dela.

kovino-tiskarskih, stavbenih in galanterijskih del.

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovij
v Ljubljani, Opekarska cesta 61
preje Igriške ulice 15 5
priporoča lepo svoje zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejših do najfiniših, raznobarvne: ružave, zelene, bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.
Za svoje delo jamči tete dnij. Cene so najnižje.

HERBABNY-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup.

Ta 28 let z največjim uspehom rabljeni prsi sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahki si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, razstopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenice je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polsteklenice ni.)

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katero znamenja naj se blagovoli paziti.

239 3 Osrednje skladišče:
Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“
VII.1, Kaiserstrasse 73 in 75.
V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju in v kronovinah.

Otvoritev gostilne!

Podpisani uljudno naznanjam, da sem v Ljubljani
v Streliških ulicah št. 8
odprl gostilno in pivnico dolenjskih vin. — Točil bodem priljubljeno vino iz novomeške okolice (Trška gora) iz vinogradov g. Avg. Dreseja pa fino Koslerjevo marcno pivo.
Za obilno obiskovanje se priporoča
76 3-3 **Avust Pavšek.**

Otvoritev gostilne.

Zahvaljujoč se za dosedanje zaupanje naznanjava svojim čl. gostem in slavnemu občinstvu sploh, da sva se s svojo gostilno preselila
na Turjaški trg št. 1
v novo hišo „Katoliške družbe“.
Točiva izvrstna ter pristna dolenjska, štajarska in istrijska vina, pa znano Koslerjevo cesarsko pivo. Vsakeas postreževa z okusnimi, gorkimi in mrzlimi jedmi.
Na razpolago imava tudi snažno uravnane sôbe za prenočevanje.
V mnogoštevilnem obisk se priporoča
784 24-12 **Andrej in Ana Zalar.**

PRISTEN

Cena zavoja 25 kr. (50 vinarjev)
vsečina 500 gramov.

Kathreiner.
Kneippova sladna kava
v polnih zrnih.
Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monakovo

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

19 15-2

Stanarinske knjižice

za stranke z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pokleno zaslužiti sleherni ter povsod brez zglube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisma.
Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8 459 10-4 96 10-1

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje sledeče
službe okrož. zdravnikov na Kranjskem:

- v Bohinjski Bistrici z letno plačo 800 gld. in 200 gld. letne doklade od zdravstvenega okrožja;
- v Kočevski Reki z letno plačo 800 gld.;
- v Litiji z letno plačo 600 gld.;
- v Velikih Laščah z letno plačo 700 gld.;
- v Vipavi z letno plačo 700 gld.

Prosilci za jedno teh služb pošljejo naj svoje prošnje podpisane deželnemu odboru
do 20. februarija 1898
ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.
Oziralo se pa bode le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici.
Od dež. odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 24. januarja 1898.

Domača umetnost!

Podobarski i pozlatarski atelje
Andrej Rovšek
v Ljubljani, Kolodvorske ulice 32-34
se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila na izdelovanje
oltarjev iz lesa v poljubnem slogu,
kipov in
svetniških soh iz gipsa, kamna, lesa, nih itd.
Oltarne skupine iz različnega materiala.
Blagorodnemu gospodu Andreju Rovšek-u, podobarju in pozlatarju v Ljubljani.
Altar, ki ste ga naredili za podružno cerkev v Lučih, župnije Žalinske, je prav lepo in trpežno delo, katero dela svojemu mojstru vso čast. Altar ne naredi samo v obče na gledalca prav prijetnega utisa, ampak so tudi posamezni deli pravilno, natančno in trpežno izdelani.
Zalina, dne 1. avgusta 1897.
505 52-28 **Josip Novak, župnik.**

FRANC IV. KWIZDA.

Kwizdov restitucijski fluid

c. kr. privilegovana umivalna voda za konje.
Cena steklenice gld. 1-40 av. velj.

Kwizdov korneuburški živinski redilni prašek

veterin. dijet. sredstvo za konje, govedo in ovčad.
Cena škatljici 70 kr., pol škatlj. 35 kr.

Kwizdova maža za kopita koja preprečuje krhkost in lomljenje kopit. Lonček à 400 gr. gld. 1-25.	Kwizdovkit (lep) za kopita, umetni kopitni rog. Paličica 80 kr.	Kwizdov kresolin, izvrstno razkuževalno sredstvo. Steklenica 50 kr.
---	---	---

Kwizdove patentovane oklepalne obveze iz gumija.

Patentovane oklepalne obveze izdelujejo se v sivi, črni, rjavi in beli barvi v štirih velikostih, za levi in desni nogi.
Za obveze, merjene od a do b, v obsežju
20-22 cm je primerna velikost št. 1
22-24 " " " " št. 2
24-27 " " " " št. 3
27-30 " " " " št. 4
Patentovana oklepalna obveza veja v sivi barvi št. 1 gld. 2-50, — št. 2 gld. 2-70, — št. 3 gld. 2-90, — št. 4 gld. 3-30.
Cena obvezam v rjavi, črni ali beli barvi je za vsako številko pri komadu za 20 kr. višja, nego ona za sive obveze.

III. Ilustrovani cenik Kwizdovih obvarovalnih predmetov iz gumija za konje na željo zastoj in franko.

Ustanovljeno 1853.

Razpošilja vsak dan glavna zaloga:
Okrožna lekarna v Korneuburgu.

Okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vzenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirajo na domačo trdiko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 81 52-5

Ana Hofbauer,
imejiteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Štev. 34.

89 2-1

Razglas.

V gozdni drevesnici v Gradišči pri Ljubljani se bode oddalo
letošnje pomlad okoli 3 milijone sadik dvoletnega črnega bora
po 1 gld. 50 kr., 280 000 sadik belega bora po 1 gld. 70 kr.,
450 000 triletnih smrekovih sadik po 1 gld. 90 kr., in 150 000
dvoletnih macesnovih sadik po 2 gld. 50 kr. za vsacih tisoč drevesec,
pri čemur so všteti že troški za izkopavanje in zavijanje drevesec v mah
in slamo, eventualno tudi v zaboje in za prevažanje drevesec do kolo-
dvorov, oziroma do poštnega urada v Ljubljani.

Zglasila prejema do konca meseca svečana t. l. c. kr. deželno gozdno
nadzorstvo v Ljubljani.

Zglasilom je priložiti istočasno dotični novčni znesek.

C. kr. gozdno nadzorništvo za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 23. januarja 1898.

Srečke za princ Evgenov spomenik.

**Žrebanje že
v petek!**

883 12

Glavni dobitok

75.000 kron.

Srečke à 50 kr. priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Kdor gospodov lastnikov kónj spomladi potrebuje lepo, angleško

konjsko opravo s komatom

ali krasno, ogersko

konjsko juker-opravo,

naj se kar obrne na podpisanega in si tako naroči.

Ravnotam je bogata zaloga izgotovljenih prodajalniških in drugih
konjskih oprav. Popolna jahalna oprava za civiliste in vojake, sedla,
uzde, brzde itd, kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Velika zaloga bičev, ločnih bičev, jahalnih palic in jahalnih
bičev, tudi s srebrnimi okovi.

Kdor bi potreboval za potovanje močnih, lepih kovčegov ali torbic,
naj si že sedaj naroči in se taki na zahtevo tudi pri meni izdeljujejo.

Za gospode tovarnarje in posestnike mlinov priporočam močna jermena
za stroje iz najboljšega ljubljanskega in inozemskega usnja, katero imam
vedno v zalogi.

P. n. občinstvo opozarjam, da sem v desetih letih v prvih dunajskih in
budimpeštanskih tovarnah in delavnicah pridobil si toliko prakse, da zamorem
tako z vsakim tekmovali, tako da ni nikomur potrebno finih stvari si naro-
čevati za drag denar od drugod, ker se take stvari dobé pri meni ceneje ter
bolj elegantno in bolje izdelane, ker je pri meni vse ročno delo.

Vse poprave sedel, jermenov, torbic in galanterije iz usnja
se izvrše naglo in ceno. — Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Pričakujoč prav obilnih naročil in nalogov, bilježim velespoštovanjem

Fran Primožič, jermenar,

Sv. Petra cesta št. 34, Ljubljana.

33 15-7

Prednaznanilo.

Usojava si slav. občinstvu uljudno naznanjati, da bodeva
otvorila z dném 15. svečana t. l.

na Dunajski cesti št. 5 (Fröhlich-ova hiša)

veliko zalogo dvokoles (biciklov).

Imela bodeva v zalogi le kolesa najboljšega sistema ter se
bodeva potrudila svoje p. n. naročnike v vsakem oziru najbolje
postreči.

Tudi bodeva vsprejemala vsa v to stroko spadajoča popravila,
katera se bodo točno, solidno in po ceni izvrševala.

Za obilna naročila se priporočata

z odličnim spoštovanjem

92 3-1

Bokinec & Majcen.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti šte. 1 (v Knezovi hiši)

obrestuje hranilne vloge po

68 6-2

4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, kojega zadruga sama za vložnike
plačuje, na kar se občinstvo opozarja.

Uradne ure vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Dobiva se povsod.

C 745 36-12

Sarg's Kalodont

Naibolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 318 26-20

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu

ravno tako tudi

**nihalnih, stenskih
in budilnih ur**

in le dobre do najfineše kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in bu-
dilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Dunajska borza.

Dne 4. februarja.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 45 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 35 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102 " 95 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 40 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 45 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	926 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	362 " 50 "
London vista	120 " 05 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 75 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonondor)	9 " 53 "
Italijanski bankovci	45 " 30 "
C. kr. cekini	5 " 67 "

Dne 4. februarja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	162 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161 " 50 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	189 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 85 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	140 " 50 "
Dunavske vravnave srečke 5%	130 " 50 "
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 " — "
Posojilo goriskega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 39 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 70 "
Priporitetne obveznice državne železnice	224 " 75 "
" južne železnice 3%	184 " 40 "
" južne železnice 5%	127 " 75 "
" dolajskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 " — "
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 " 75 "
Salmove srečke, 40 gld.	79 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	161 " 50 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3450 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	423 " — "
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	81 " — "
Splošna avstrijska stavbinska družba	111 " — "
Montanska družba avstr. plan.	147 " 25 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	177 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " 12 "

S 1. januarjem 1898 se je pričelo novo celoletno naročevanje!

„MERCUR“

XXXVI. leto.

Avtentično

Brezplačni privržek

Naročuje se najprimerneje s poštnimi nakaznicami pri vseh c. in kr.
poštnih uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I., Wollzeile 10.

oznanilo žrebanja in inozemskih loterijskih srečk,
izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih obligacij.
„Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega za-
znamek vseh izžrebanih srečk.

2 gld. 60

celoletna naročnina.